

ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นของเกษตรกร
บ้านสามลี อำเภอร่ำว จังหวัดเชียงใหม่

TRAINING NEEDS FOR AGRICULTURAL SHORT COURSE
OF FARMERS IN SAMLEE VILLAGE,
PHRAO DISTRICT, CHIANGMAI

วชิรดา ทิพย์อุบล

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร
โครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2549

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ใบรับรองปัญหาพิเศษ
โครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

ชื่อเรื่อง

ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นของเกษตรกร
บ้านสามลี อำเภอฟัว จังหวัดเชียงใหม่

TRAINING NEEDS FOR AGRICULTURAL SHORT COURSE
OF FARMERS IN SAMLEE VILLAGE,
PHRAO DISTRICT, CHIANGMAI

โดย

วชิรดา ทิพย์อุบล

พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการที่ปรึกษา

(อาจารย์กิตติพงษ์ ไตริกรกุล)

วันที่ 26 เดือน 5 พ.ศ. 2549

กรรมการที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย ปัญญาดี)

วันที่ 26 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2549

กรรมการที่ปรึกษา

(อาจารย์ ดร.วิรัชศักดิ์ ปรกติ)

วันที่ 26 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2549

ประธานกรรมการประจำหลักสูตร

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญสม วราเอกศิริ)

วันที่ 26 เดือน 10 พ.ศ. 2549

โครงการบัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์ ดร.เทพ พงษ์พานิช)

ประธานคณะกรรมการโครงการบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 28 เดือน 6 พ.ศ. 2549

ชื่อเรื่อง	ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรกรมหลักสูตรระยะสั้น ของเกษตรกรบ้านสามลี อำเภอฟราว จังหวัดเชียงใหม่
ชื่อผู้เขียน	นางสาวชริดา ทิพย์อุบล
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	อาจารย์กิตติพงษ์ ไตรธิกุล

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรระยะสั้นของเกษตรกรบ้านสามลี อำเภอฟราว จังหวัดเชียงใหม่มี วัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกร และ 2) เพื่อศึกษาระดับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรหลักสูตรระยะสั้นของเกษตรกรบ้านสามลี ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยคือ เกษตรกรจากการสุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 130 ราย บ้านสามลี หมู่ที่ 11 ตำบลแม่แวน อำเภอฟราว จังหวัดเชียงใหม่ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสัมภาษณ์ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS for Windows)

ผลการศึกษาลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีอายุเฉลี่ยประมาณ 39 ปี ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 66.92) ไม่ได้รับการศึกษาภาคบังคับ มีสถานภาพสมรส มีสมาชิกภายในครอบครัวเฉลี่ยประมาณ 4 คน มีลักษณะการถือครองเป็นของตนเอง มีพื้นที่ถือครองทำการเกษตรเฉลี่ยประมาณ 21 ไร่ มีรายได้จากภาคการเกษตรเฉลี่ยประมาณ 25,713 บาทต่อปี ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 93.35) ประกอบอาชีพเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกพืช และไม่เคยได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพทางการเกษตร (ร้อยละ 80.77) สำหรับผู้ให้ข้อมูลที่เคยได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพทางการเกษตร (ร้อยละ 19.23) ได้รับการฝึกอบรมเพียงจำนวน 1 ครั้ง เป็นระยะเวลา 1 วัน

ผลการศึกษาความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรหลักสูตรระยะสั้น พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการโดยรวมในระดับปานกลาง โดยผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการฝึกอบรมในระดับปานกลางในด้านพืชไร่ ด้านพืชสวน ด้านการเลี้ยงสัตว์ และด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ตามลำดับ และมีความต้องการฝึกอบรมในระดับน้อยในด้านประมง และจากการศึกษายังพบอีกว่าผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมดต้องการให้มีการจัดฝึกอบรมในหมู่บ้าน ต้องการฝึกอบรมเป็นระยะเวลาเฉลี่ยประมาณ 3 วัน ในช่วงเดือนธันวาคม ต้องการให้ฝึกอบรมในรูปแบบบรรยายและปฏิบัติ

Title	Training Needs for Agricultural Short Course of Farmers in Samlee Village, Phrao District, Chiangmai
Author	Miss Wachirada Tipubol
Degree of	Master of Science in Agricultural Extension
Advisory Committee Chairperson	Mr.Kittipong Towthirakul

ABSTRACT

The study of training needs for agricultural short course of farmers in Samlee Village, Phrao District, Chiangmai had the following objectives: 1) to study personal characteristics, economic and social status of farmers, and 2) to study the level of needs for short agricultural training course for farmers in Samlee Village. The data were gathered from the sampling group of 130 farmers in Samlee Village, Moo 11, Mae Wan Sub-district, Phrao District, Chiangmai Province. The researcher used interview schedule as research instrument and analyzed the data by using the SPSS for Windows.

The results from the study of personal characteristics, economic and social status found that the target group had an average age of 39 years old. Majority of them (66.92%) did not attend primary school, married, having an average family size of 4 family numbers, own personal property for agricultural activities with average land area of 21 rai, having an average income from agriculture of 25,713 baht per year. Most of them (93.35%) did agriculture related to crops farming and never been trained for agriculture professional (80.77%). For those having been trained for agriculture professional (19.23%) it was found that they had been trained once, only 1- day training session.

From the research study training needs for agricultural short course of farmers it was found that they had moderate need for short training course which were training courses in the areas of farm crops, fruit crops, livestock and farm product processing, respectively, and they needed minimum training course in fishery. In addition, it was found that most of them needed training in their villages at an average of 3-day training course; during the month of December. They preferred training methods by lecture and on the job training.

กิตติกรรมประกาศ

ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาจากอาจารย์ กิตติพงษ์ โตศิริกุล ประธานกรรมการที่ปรึกษา พร้อมด้วย รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย ปัญญาดี และอาจารย์ ดร. วีรศักดิ์ ปรกติ กรรมการที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาชี้แนะวิชาการ และคำแนะนำถึง วิธีการและข้อบกพร่องต่าง ๆ ให้เกิดความกระจ่างยิ่งขึ้น อนึ่งขอขอบคุณผู้รู้ นักวิชาการผู้เป็น เจ้าของตำราที่ใช้ประกอบการศึกษาครั้งนี้ ตลอดจนผู้ให้ข้อมูลในแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ขอขอบคุณท่านคณาจารย์ นักวิชาการเกษตร เจ้าหน้าที่ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร ตลอดจนสำนักงานเกษตรอำเภอพร้าวจังหวัดเชียงใหม่ ที่กรุณาแนะนำและให้ความช่วยเหลือ ในขณะที่กำลังศึกษาและประกอบปัญหาพิเศษ

คุณค่าและประโยชน์แห่งปัญหาพิเศษฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของคุณพ่อ คุณแม่ ตลอดจนครูบา-อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอน ให้ความรัก ความห่วงใย และเป็นกำลังใจด้วยดีต่อเนื่องเสมอมา

วชิรดา ทิพย์อุบล

ธันวาคม 2549

สารบัญเรื่อง

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(4)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญ	(6)
สารบัญตาราง	(8)
สารบัญภาพ	(9)
บทที่ 1 บทนำ	1
ปัญหาในการวิจัย	2
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	4
บทที่ 2 การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง	5
การฝึกอบรม	5
ความหมายของการฝึกอบรม	5
หลักการจัดฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมที่ดี	7
การฝึกอบรมวิชาชีพการเกษตรกรรมในประเทศไทย	9
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการฝึกอบรม	9
ทฤษฎีและลักษณะของความต้องการฝึกอบรม	12
ผลงานวิจัยเกี่ยวกับการฝึกอบรมเกษตรกร	14
ภาคสรุป	16
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	17
สถานที่ดำเนินการวิจัย	17
ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง	17
เครื่องมือในการวิจัย	18
การทดสอบเครื่องมือ	19

วิธีรวบรวมข้อมูล	20
การวิเคราะห์ข้อมูล	21
ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย	21
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์	22
สถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกร	22
ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น	31
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	68
สรุปผลการวิจัย	68
อภิปรายผลการวิจัย	69
ข้อเสนอแนะ	71
ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย	71
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	72
บรรณานุกรม	73
ภาคผนวก	77
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์	78
ภาคผนวก ข ประวัติผู้วิจัย	89

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามอายุ	23
2 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามระดับการศึกษา	24
3 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามสถานภาพสมรส	24
4 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัว	25
5 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามสภาพการถือครองที่ดิน	26
6 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามพื้นที่ถือครองทำการเกษตร	27
7 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามรายได้จากการทำการเกษตร	28
8 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามอาชีพเกษตรกรรมที่ทำ	29
9 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามประสบการณ์การฝึกอบรม	30
10 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามจำนวนวันที่ฝึกอบรม	30
11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพ เกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น	31
12 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพ เกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นด้านพืชไร่	34
13 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพ เกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นด้านพืชสวน	40
14 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพ เกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นด้านการเลี้ยงสัตว์	46
15 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพ เกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นด้านประมง	53
16 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพ เกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์	60
17 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามสถานที่ที่ต้องการให้จัดฝึกอบรม	64
18 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามระยะเวลาที่ต้องการฝึกอบรม	65
19 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามเดือนที่ต้องการฝึกอบรม	66
20 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามรูปแบบการฝึกอบรมที่ต้องการ	67

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1 ช่องว่างระหว่างแรงดันคาลใจกับความเป็นจริง

14

บทที่ 1

บทนำ

(INTRODUCTION)

การฝึกอบรมมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งในด้านความรู้ ทักษะและทัศนคติอันพึงปรารถนาของมนุษย์ การฝึกอบรมถือว่าเป็นเทคนิคการพัฒนาที่สำคัญแบบหนึ่งที่จะเข้ามามีบทบาทในการเสริมสร้างและเพิ่มพูนความรู้อย่างมีระบบ การฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่จัดขึ้นเพื่อให้บุคคลได้เรียนรู้และมีความชำนาญเพื่อวัตถุประสงค์อย่างหนึ่ง โดยมุ่งให้คนได้รู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ และเพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมของคนไปในทางที่ต้องการ เพื่อแก้ปัญหาในปัจจุบันที่มีความสลับซับซ้อน เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และฉับพลันทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วิทยาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่ (สมชัย ศรีสุทธิยากร, 2535: 34) ผู้รับการอบรมจะได้รับความรู้ใหม่ๆ ได้ความชำนาญในการปฏิบัติงานมากขึ้น เพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาและทัศนคติที่จะปรับปรุงงานและเปลี่ยนแปลงงานให้ดีขึ้นตามแนวทางที่กำหนด เพื่อให้มีความรู้ ทักษะและทัศนคติที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานทั้งในปัจจุบันและอนาคตได้เป็นอย่างดี

ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นของเกษตรกร เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะสามารถช่วยให้เกษตรกรได้เรียนรู้ มีความชำนาญและพัฒนาในการประกอบวิชาชีพการเกษตร เพื่อที่จะนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ ท่านอง สิงคาลวนิช (2516: 8) กล่าวว่า การที่จะทำให้เกษตรกรสามารถรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาพัฒนาอาชีพของตนได้ตามความต้องการ อันจะเป็นผลให้เกษตรกรรมมีรายได้เพิ่มขึ้นนั้น ควรให้มีการใช้ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมกับความต้องการของเกษตรกร ซึ่งอาจจะทำได้โดยการฝึกอบรมในหลักสูตรระยะสั้น ดังนั้นจึงควรวิเคราะห์ถึงความต้องการของเกษตรกรในการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น ว่าเกษตรกรมีความต้องการที่จะฝึกอบรมวิชาชีพทางการเกษตรในด้านใด ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านพืช ด้านสัตว์ ด้านประมง และด้านแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร ซึ่งสามารถให้หน่วยงานราชการต่าง ๆ ในด้านการส่งเสริมการเกษตรและหน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้องได้จัดฝึกอบรมวิชาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร เพื่อให้การเกษตรได้พัฒนา และช่วยส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถสร้างผลิตผลที่มีคุณภาพและสร้างรายได้เพิ่มขึ้นต่อไป

ปัญหาในการวิจัย (Statement of the Problem)

จังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดที่มีประชากรทำการเกษตรกรรมเป็นจำนวนมากถึง 166,008 ครัวเรือน โดยส่วนใหญ่ทำการเพาะปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ การพัฒนาความรู้และการปฏิบัติทางวิชาชีพเกษตรกรรมจึงเป็นสิ่งจำเป็น (สำนักงานสถิติจังหวัดเชียงใหม่, 2546: 3)

บ้านสามโก้ หมู่ที่ 11 ตำบลแม่แวน อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ เป็นหมู่บ้านที่ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวไทยภูเขา ซึ่งมีราษฎรอาศัยจำนวน 193 ครัวเรือน และมีประชากรในหมู่บ้านจำนวน 708 คน และมีการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเกือบทุกหลังคาเรือน แต่ได้มีการทำการเกษตรกันตามวิถีชีวิตชาวบ้านและทำกันแบบฉบับเดิม สืบเนื่องกันมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีฐานะยากจน เนื่องจากมีรายได้จากการทำการเกษตรเฉลี่ย 20,000 บาทต่อปี ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประสิทธิภาพในการผลิตทางการเกษตรต่ำ เนื่องจากผลผลิตมีคุณภาพต่ำไม่ได้มาตรฐานและผลผลิตที่ได้มีจำนวนน้อย จนบางครั้งทำให้การทำการเกษตรนั้นขาดทุน (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2547: 30) ดังนั้นปัญหาทางด้านวิชาการและเทคโนโลยีการผลิตทางการเกษตรยังคงเป็นปัญหาใหญ่สำหรับเกษตรกร จึงสมควรที่จะได้รับการพิจารณาแก้ไขอย่างเร่งด่วน ซึ่งแนวทางหนึ่งที่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ คือการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น เนื่องจากความรู้ในการทำการเกษตรและเทคโนโลยีสมัยใหม่เป็นสิ่งสำคัญและเป็นสิ่งที่จำเป็นในยุคปัจจุบันเป็นอย่างมากในการทำการเกษตร และโลกในยุคปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ความทันสมัยก็มีการพัฒนามากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งความรู้ตามหลักวิชาการในการทำการเกษตรและการฝึกอบรมตามความต้องการของเกษตรกร ก็เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะสามารถช่วยให้เกษตรกรได้มีความรู้ความเข้าใจในการทำการเกษตรตามหลักวิชาการ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับนำไปปรับใช้ในการผลิต เพื่อที่จะให้เกษตรกรได้เพิ่มผลผลิตขึ้น ทำให้ผลผลิตที่ได้มีคุณภาพที่ดี และยังสามารถเสริมสร้างอาชีพให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ได้เป็นอย่างดีเพื่อที่จะให้เกษตรกรได้นำความรู้ที่ได้รับนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพได้มากที่สุด สามารถให้เกษตรกรได้การเพิ่มผลผลิตและมีผลผลิตที่มีคุณภาพที่ดีขึ้น จึงต้องการทราบถึงความต้องการและความสนใจที่แท้จริงของเกษตรกรว่าต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นในด้านใด ซึ่งประกอบด้วย ด้านพืช ด้านสัตว์ ด้านประมง และด้านแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objectives of the Research)

การวิจัยเรื่องความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรระยะสั้นของเกษตรกรบ้านสามโก้ อำเภอฟráว จังหวัดเชียงใหม่ครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา:

1. สถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกร
2. ระดับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรหลักสูตรระยะสั้นของเกษตรกร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ (Expected Results)

1. หน่วยงานราชการหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนการจัดฝึกอบรมเกษตรกรได้ถูกต้อง สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรต่อไป
2. หน่วยงานราชการหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการทำหลักสูตร ให้เหมาะสมต่อความต้องการของเกษตรกรต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย (Scope of the Research)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ศึกษาความต้องการในการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรระยะสั้นของเกษตรกรบ้านสามโก้ อำเภอฟráว จังหวัดเชียงใหม่ จะศึกษาเนื้อหาวิชาชีพเกษตรกรครอบคลุม 4 ด้าน ดังนี้
 - 1.1 ด้านพืช ได้แก่ การปลูกพืชไร่ การปลูกไม้ผล การปลูกพืชสวน
 - 1.2 ด้านสัตว์ ได้แก่ การเลี้ยงสัตว์ปีก การเลี้ยงสุกร การเลี้ยงโคเนื้อ-โคนม การเลี้ยงกระบือ
 - 1.3 ด้านประมง ได้แก่ การเลี้ยงปลาสวยงาม การเพาะเลี้ยงปลาน้ำจืด การเลี้ยงกบ การเลี้ยงตะพาบน้ำ

1.4 ด้านแปรรูปผลิตภัณฑ์ ได้แก่ การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเนื้อสัตว์ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรด้านพืช การหมักดอง

2. การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นของเกษตรกร บ้านสามลี หมู่ที่ 11 ตำบลแม่แวน อำเภอฟัว จังหวัดเชียงใหม่ เท่านั้น

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

(Operational Definition of Terms)

หลักสูตรวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น หมายถึง หลักสูตรวิชาชีพเกษตรกรรมที่กำหนดให้อบรมในช่วงเวลาไม่เกิน 7 วัน ซึ่งเป็นหลักสูตรที่รับสมัครเกษตรกรและบุคคลทั่วไปที่สนใจเข้ารับการฝึกอบรม โดยใช้การฝึกอบรมควบคู่กับการฝึกปฏิบัติ

เกษตรกร หมายถึง ผู้ประกอบการอาชีพทางการเกษตรและมีรายได้ส่วนใหญ่จากการประกอบอาชีพเกษตร ในบ้านสามลี หมู่ที่ 11 ตำบลแม่แวน อำเภอฟัว จังหวัดเชียงใหม่

สถานภาพส่วนบุคคล หมายถึง อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร และสภาพการถือครองที่ดินของเกษตรกร จำนวนแรงงานในครัวเรือนของเกษตรกร ประสิทธิภาพในการฝึกอบรม

สถานภาพเศรษฐกิจ หมายถึง รายได้ของเกษตรกรที่ได้มาจากการประกอบอาชีพทางด้านการเกษตร

จำนวนแรงงานในครัวเรือน หมายถึง จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกรที่สามารถใช้แรงงานในการปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์

ประสบการณ์การฝึกอบรม หมายถึง จำนวนความถี่ (ครั้ง) ที่เกษตรกรเคยเข้าร่วมการฝึกอบรม หรือร่วมประชุม

ความต้องการฝึกอบรม หมายถึง การแสดงออกถึงความต้องการของเกษตรกรในการเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น โดยให้ผู้ให้ข้อมูลเลือกตอบ 3 ระดับ คือ ต้องการมาก ต้องการปานกลาง ต้องการน้อย

บทที่ 2

การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง

(REVIEW OF RELATED LITERATURE)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อความกระจ่างชัดของปัญหา เพื่อดำเนินการวิจัยความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมระยะต้นของเกษตรกรตำบลแม่แว่น อำเภอพริ้ว จังหวัดเชียงใหม่ได้ถูกต้อง จึงตรวจเอกสารพบค้นตามลำดับดังต่อไปนี้

1. การฝึกอบรม
2. ทฤษฎีและลักษณะของความต้องการฝึกอบรม
3. ผลงานวิจัยเกี่ยวกับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกร

การฝึกอบรม

ความหมายของการฝึกอบรม

คำว่า “การฝึกอบรม” ได้มีผู้ให้ความหมายในแง่มุมต่าง ๆ กันมากมายและสามารถที่จะกล่าวได้ว่า แต่ละท่านที่ให้ความหมายน่าสนใจในหลายแง่มุม เนื่องจากการฝึกอบรมเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ปัญญา หิริธรรมา (2529: 50) กล่าวว่า “ความรู้ประสบการณ์และทักษะเป็นตัวก่อให้เกิดพลังผลักดันมนุษย์ให้เข้าสู่สถานะการยอมรับ และปรับความรู้สึกนึกคิดให้เข้ากับบรรยากาศและความผันแปรของสภาพแวดล้อมทางสังคมได้นั้น ระบบหรือกระบวนการที่ทำให้มนุษย์รับรู้ในความเปลี่ยนแปลงได้นั้นเป็นการศึกษา” นอกจากการฝึกอบรมจะเป็นการให้การศึกษาแล้วยังก่อให้เกิดทักษะ ทักษะที่ดีเพื่อเป็นการพัฒนาชีวิตให้ดียิ่งขึ้น สุรพล จันทราปัดย์ (2523: 38) กล่าวถึงการฝึกอบรมว่า “เป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาบุคคลให้มีคุณสมบัติเหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบได้อย่างมีผลดี คือ งานสำเร็จตามเป้าหมาย” นอกจากนี้ กรมส่งเสริมการเกษตร (2520: 27) ได้ให้ความหมายว่า “การฝึกอบรมคือกระบวนการพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ ความสามารถ และทัศนคติ จนถึงระดับหนึ่งได้ในเวลาที่กำหนด หรืออาจกล่าวได้ว่า การฝึกอบรมเป็นกิจกรรมการสอน และการเรียนรู้ที่จัดขึ้นเพื่อสร้างประสบการณ์อันเป็นแนวทางที่พฤติกรรมต้องการ” ส่วน Alherton (1975: 159) กล่าวว่า

จุดประสงค์ที่สำคัญของหลักสูตรระยะสั้นคือ ความสามารถที่จะแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ และความเป็นอยู่ของเกษตรกรได้ ดังนั้นควรวางแผนของหลักสูตรอย่างกว้าง ๆ ให้สามารถใช้กับเกษตรกรทั่วไปได้ด้วย

เทพ พงษ์พานิช (2527: 43) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นหัวใจของระบบการส่งเสริมการเกษตรในการเพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร โดยกำหนดให้มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ระดับต่าง ๆ และบุญสม วราเอกศิริ (2535: 30) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการฝึกอบรมไว้ดังนี้

1. เป็นวิธีการส่งเสริมที่ทำให้ทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
2. สามารถตอบสนองความต้องการ และความสนใจของบุคคลเป้าหมายได้ เฉพาะเรื่อง เฉพาะกลุ่ม ทำให้แก้ปัญหาได้ตรงจุดและทันต่อเหตุการณ์
3. ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรม มีโอกาสเรียนรู้ภายใต้การแนะนำดูแลของผู้สอนทำให้มีการเน้นย้ำ (reinforcement) หากสงสัยมีการซักถามได้ทันที ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติ
4. ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ ความชำนาญ และมีเจตคติ ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์แก่ครอบครัว และชุมชนต่อไป
5. ประหยัดเวลาในการเรียนรู้ โดยลดขั้นตอนผลิตสองถูกของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ทำให้ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย

Staton (1960: 78) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ที่สำคัญที่สุดของการฝึกอบรม ซึ่งเป็นปัจจัยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม 3 ประการคือ

1. ความรู้ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่ต้องการจะกระทำและในการกระทำนั้นจะกระทำอย่างไร
2. ทักษะ หมายถึง ความสามารถที่จะนำเอาความรู้ที่ได้รับระหว่างการฝึกอบรมไปปฏิบัติได้โดยถูกต้อง
3. ทศนคติ หมายถึง ความต้องการหรือความตั้งใจที่จะนำความรู้นั้น ๆ ไปใช้ในทางปฏิบัติโดยให้เกิดผลสำเร็จ

กุลธน ธนาพงศธร (2530: 183-186) ได้จำแนกประเภทของการฝึกอบรมได้ 4 ประเภท ดังนี้

1. การฝึกอบรมก่อนเข้าทำงาน (pre-service training) ซึ่งได้แบ่งออกเป็น 2
 นัยสำคัญ ดังนี้

1.1 หมายถึง การฝึกอบรมหลังจากที่ได้คัดเลือกหรือผ่านการสรรหาแล้ว

1.2 หมายถึง การฝึกอบรมก่อนเข้าห้องทำงาน เช่น การฝึกอบรมในโรงเรียน
 วิทยาลัย และมหาวิทยาลัยต่าง ๆ

2. การฝึกอบรมปฐมนิเทศ (induction / orientation) มีความมุ่งหมายเพื่อต้อนรับ
 หรือแนะนำผู้ที่เพิ่งเข้าทำงานใหม่ได้ทราบ และเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ โดยทั่วไปเกี่ยวกับองค์การ

3. การฝึกอบรมหลังเข้าทำงานแล้ว (in-service training) เมื่อบุคคลเข้าทำงานอยู่ใน
 องค์การมาได้ระยะหนึ่ง จึงทำการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถของบุคลากร

4. การฝึกอบรมก่อนที่จะได้รับการเลื่อนตำแหน่ง (pre-promotional training) เป็น
 การฝึกอบรมที่ให้แกผู้ที่ได้รับการเลื่อนตำแหน่งหน้าที่การงานให้สูงขึ้น หรือโอนย้ายไปสู่ตำแหน่ง
 ใหม่ ซึ่งมีลักษณะงานต่างไปจากตำแหน่งเดิม

หลักการจัดฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมที่ดี

สำหรับหลักในการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมที่ดีนั้น ได้มีผู้ให้ข้อคิด
 ประกอบหลาย ๆ ทาง เช่น

โกวิท วรพิพัฒน์ (2518: 34-35) ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า หลักสูตรการฝึกอบรมวิชาชีพ
 เกษตรกรรมระยะสั้นที่ดีนั้น ควรบรรจุเนื้อหาเฉพาะเรื่องที่เกษตรกรต้องนำไปใช้ปรับปรุงความ
 เป็นอยู่ของตนจริง ๆ ความรู้พื้นฐานที่จัดเข้าไปในหลักสูตรไม่ควรให้มากเกินไป เพราะ
 การที่จะบังคับให้เกษตรกร ต้องเข้ารับการฝึกอบรมนาน ๆ นั้น นอกจากจะสิ้นเปลืองงบประมาณ
 แล้วยังเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกษตรกรเบื่อหน่ายและออกจากการฝึกอบรมกลางคัน

เสนอ สังคมส (2521: 47) สรุปลักษณะของหลักสูตรที่ดีจะใช้อบรมกลุ่มเกษตรกร
 ดังนี้

1. เกษตรกรสามารถนำไปปฏิบัติได้
2. สามารถใช้แก้ไขปัญหาในการประกอบอาชีพในปัจจุบันได้
3. ควรจัดขึ้นตามความต้องการของเกษตรกรแต่ควรคำนึงถึงความสะดวกและความ
 พร้อมของสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่ให้การฝึกอบรมด้วย
4. ควรจัดให้เหมาะสมกับฤดูกาล และเวลาที่เกษตรกรสามารถเข้ารับการ
 ฝึกอบรมได้

สุรพล จันทราปัดย์ (2523: 257) ได้เสนอขั้นตอนในการจัดหลักสูตรการฝึกอบรมวิชาชีพไว้ว่า

1. ต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมระบุตัวบุคคล เป้าหมาย และพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นหรือต้องการจะแก้ไข

2. เลือกหัวข้อวิชาและกำหนดวัตถุประสงค์ของหัวข้อนั้น ๆ
3. กำหนดเนื้อหาสาระที่สำคัญและจำเป็นแก่การเรียนรู้
4. กำหนดเวลาให้สอดคล้องและเหมาะสม
5. กำหนดเทคนิคและวิธีการที่ใช้ในการฝึกอบรม
6. จัดวิทยากร
7. กำหนดวิธีการและระยะเวลาในการประเมินผลหลักสูตรการฝึกอบรม

อำนาจ ศิลวัตร (2521: 74-75) ได้ทำการวิจัยและสรุปแนวการจัดหลักสูตรวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้นสำหรับใช้ในโครงการของวิทยาเขตเกษตรพระนครศรีอยุธยาไว้ว่า

1. ควรมีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
2. ควรเพิ่มความรู้อาชีพเดิมของเกษตรกรหรือเป็นความรู้ใหม่เพื่อนำไปประกอบอาชีพได้
3. สามารถแก้ปัญหาในการประกอบอาชีพปัจจุบัน และสามารถใช้แก้ไขปัญหาในการประกอบอาชีพระยะยาวได้
4. เกษตรกรสามารถนำไปปฏิบัติได้
5. เหมาะสมกับฤดูกาลของสิ่งที่จะทำการฝึกอบรม
6. ควรจัดตามความต้องการและความสะดวกของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

จากที่ได้กล่าวมาเบื้องต้น สามารถสรุปได้ว่า การจัดการหลักสูตรอบรมเกษตรกรที่ดีควรต้องคำนึงถึงพื้นฐานของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ความต้องการที่แท้จริงในความรู้ทางเกษตรกรรมที่สามารถนำไปปฏิบัติเองได้ โดยคำนึงถึงระยะเวลาในการจัดฝึกอบรมด้วยว่า เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมเพียงใด ตลอดจนความพร้อมของผู้จัดการอบรมและวิทยากรที่ให้ความรู้ด้วย

การฝึกอบรมวิชาชีพการเกษตรกรรมในประเทศไทย

การให้การฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรม ได้มีหน่วยงานราชการรับผิดชอบอยู่หลายหน่วยงานซึ่งสังกัดในกระทรวงต่าง ๆ ได้กล่าวไว้คือ กระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ กองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา กองวิทยาลัยเกษตรกรรม กรมอาชีวศึกษา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง กระทรวงมหาดไทย ได้แก่ สำนักเร่งรัดพัฒนาชนบท กรมประชาสัมพันธ์ กรมพัฒนาชุมชน กรมราชทัณฑ์ และทบวงมหาวิทยาลัย ได้แก่ สำนักงานส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เป็นต้น (ปัญญา หิรัญรัมย์, 2526: 60-71)

แผนงานส่งเสริมการพัฒนาอาชีพในชนบท โครงการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น กระทรวงศึกษาธิการ (2529: 26-27) ระบุว่าวิทยาลัยเกษตรกรรมจะฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้นให้แก่เกษตรกรในพื้นที่เป้าหมาย โดยจัดฝึกอบรมในสถานศึกษาเกษตรกรรม 43 แห่ง ใช้พื้นที่สถานที่ของวิทยาลัยจัดอบรมเป็น รุ่น ๆ ละ 30 คน ใช้เวลาในการฝึกอบรมรุ่นละ 10-15 คน หลักสูตรจะเปิดตามความสนใจของเกษตรกร ส่วนโครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมเคลื่อนที่ วิทยาลัยเกษตรกรรมจะจัดฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมแบบเคลื่อนที่ไปให้ความรู้ภายในหมู่บ้านที่เกษตรกรอยู่อาศัย

สำหรับหน่วยงานที่จัดฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมอย่างเป็นรูปธรรมและมีหลักสูตรแน่นอนที่พอจะกล่าวถึงในที่นี้ คือมหาวิทยาลัยแม่โจ้ (ชุมพล รินคำ, 2531: 8-17) ได้ทำการเปิดอบรมวิชาชีพแก่เกษตรกร เพื่อช่วยพัฒนาและปรับปรุงอาชีพการเกษตร ตลอดจนเผยแพร่เทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมไปสู่เกษตรกร การฝึกอบรมโดยการเปิดรับสมัครเกษตรกรและผู้สนใจโดยทั่วไปไม่จำกัดความรู้ แต่ควรเป็นผู้อ่าน - เขียนภาษาไทยได้ดี หลักสูตรในการฝึกอบรมเกษตรกร เช่น การทำเชื้อเห็ด และการเพาะเห็ด เป็นต้น (ชุมพล รินคำ, 2531: 3)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการฝึกอบรม

พงษ์ศักดิ์ อังกะสิทธิ์ (2527: 12) พบว่า ปัจจัยทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกร เช่น ระดับการศึกษา อายุ ประสบการณ์ในการทำอาชีพเกษตรกรรม มีผลต่อการศึกษาและการฝึกอบรมของเกษตรกร และสรุปผล (สุรพล จันทราปัดย์, 2523: 149) ได้กล่าวว่า “ปัจจัยที่จะให้การเลือกสิ่งรับรู้ และจัดหมวดหมู่ของสิ่งที่รับรู้ไปในแนวที่ต้องการต้องคำนึงถึงสถานภาพต่าง ๆ เช่น อายุ เพศ การศึกษา ขนบธรรมเนียม ประเพณี ฯลฯ ของกลุ่มบุคคลเป้าหมายด้วย ซึ่งสามารถที่จะแยกกล่าวคือ ปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

อายุ (age)

Salerdo (Thanupon, 1986: 17) ให้ความเห็นว่า อายุของเกษตรกรที่แตกต่างกันทำให้การเรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ มีความแตกต่างกันและมีความต้องการเรียนรู้ในเนื้อหา และวิชาการเพื่อประโยชน์ของชีวิตต่างกัน (สุรพล จันทราปัดย์, 2523: 121) ได้กล่าวว่า วัยบอกให้รู้ถึงความแตกต่างในระดับความสามารถ ในการทำความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ และบอกถึงประสบการณ์ต่างวัย ต่างแบบความสนใจ ในเรื่องหรือสิ่งต่าง ๆ ไม่เหมือนกัน นอกจากนี้ พิเศษฐ์ อินทรภูมิ (2533: 134) ยังวิจัยพบว่า ผู้มีอายุน้อยจะต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมมากกว่าผู้ที่มีอายุมากเป็นต้น

สถานภาพสมรส (marital status)

สถานภาพการสมรสหรือโสด มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมโดยส่วนรวม คนเราเมื่อแต่งงานมีครอบครัวย่อมมีภาระหน้าที่เพิ่มขึ้นรับผิดชอบเพิ่มขึ้น ตามที่ ธรรมบุญศิริพันธ์ (2530: 11) ได้กล่าวถึงการปรับตัวในชีวิตการสมรสว่าผู้ใหญ่วัยต้นสมรสจะต้องมีการปรับตัวในเรื่องความผูกพันใกล้ชิดทางกาย ความสัมพันธ์ทางเพศ ต่อจากนั้นทั้งฝ่ายชายและฝ่ายหญิง ก็จะมีบทบาทใหม่ คือบทบาทการเป็นสามีภรรยา นอกจากนั้นสามีภรรยาต้องร่วมกันมีบทบาทเพื่อไปปฏิบัติภารกิจทางสังคมที่เกี่ยวข้องอีก

ประสบการณ์การฝึกอบรม (training experience)

เกษม จริณโท (2529: 22) ได้ให้ทรรศนะว่า ผู้ที่ได้นำเอาความรู้ ประสบการณ์จากการฝึกอบรม จะสังเกตให้เห็นว่า มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านการเรียนรู้ และพฤติกรรมใน Thanupon (1986: 18) พบว่าจำนวนครั้งกิจกรรมฝึกอบรมมีสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งต่อการฝึกอบรมของเกษตรกรที่ทำนา

ขนาดของพื้นที่ทำการเกษตร (farm size)

Thanupon (1986: 19) ได้กล่าวว่า ฟาร์มที่มีขนาดใหญ่กว่าเหมาะสมต่อการรับรู้มากกว่าและทัศนคติต่อการยอมรับการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานฟาร์ม และจากการศึกษาของ Salerdo (Thanupon, 1986: 19) พบว่าขนาดฟาร์ม มีความสำคัญยิ่งเกี่ยวกับการรับรู้ของชาวนาต่อความต้องการในโปรแกรมการศึกษาผู้ใหญ่ของเขา

สรุปได้ว่า ขนาดของฟาร์มมีผลต่อความต้องการฝึกอบรมในวิชาชีพเกษตรกรรมเป็นตัวกำหนดว่าต้องการรับรู้ข่าวสารทางด้านใดที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ของตัวเกษตรกรเอง

รายได้ของครอบครัว (family income)

จากการศึกษาของ จรินทร์ เทศวานิช (2523: 144) ได้ชี้แจงว่า บุคคลที่ได้รับการศึกษาฝึกหัด และอบรมมักจะต้องยอมรับการทำงานที่รายได้ต่ำ และ Thanupon (1986: 19) ได้กล่าวเสริมว่าความต้องการฝึกอบรมตามที่ชาวนาได้รับรู้ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับรายได้ของครัวเรือน ถึงแม้ว่าฐานะทางเศรษฐกิจจะแตกต่างกันย่อมมีประสบการณ์แตกต่างกัน ดังนั้นการรับรู้ย่อมแตกต่างกัน อย่างไรก็ตามสามารถกล่าวได้ว่า รายได้มีส่วนสัมพันธ์ในการที่เกษตรกรจะมีความต้องการเข้าร่วมฝึกอบรมอาชีพเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญยิ่ง

ระดับการศึกษา (level of education)

โกวิท วรพิพัฒน์ (2526: 50) ได้กล่าวไว้ว่า การศึกษาตลอดชีวิตเป็นประสบการณ์ทางการศึกษา การทำงาน การพักผ่อน การใช้เวลาว่างและประสบการณ์ทุกชนิดเข้าด้วยกันการสำรวจความต้องการความรู้ทางการเกษตรของเกษตรกรตำบลคอนข่อย อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐมของเข็มทอง ทักษิณาร์ศรี (2524: 118) พบว่า รายได้ ระดับการศึกษา และจำนวนแรงงานของเกษตรกร เป็นปัจจัยที่ทำให้ความต้องการความรู้ทางการเกษตรอยู่ในระดับที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ในทำนองเดียวกัน บุญทัน ดอกไธสง และธนศ ต่วนชะเอม (2529: 244) ได้สรุปว่า คนที่มีการศึกษาสูง มีความขยันหมั่นเพียรมากกว่าคนมีการศึกษาค่ำ และมีการร่วมมือร่วมใจมากกว่าคนที่มีการศึกษาค่ำในสัดส่วนที่สูงมาก นอกจากนั้น นำชัย ทนุผล (2529: 68) ได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า การศึกษาช่วยพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้มีทักษะความชำนาญด้านอาชีพช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติของบุคคลนั่นเอง

ความถี่ของการเยี่ยมชมฟาร์มตัวอย่างของสถาบันเกษตรกร

(frequency of visits of agricultural institution)

จากการศึกษาของ Cale (1979) ใน Thanupon (1986: 23) พบว่าเกษตรกรที่ได้ไปเยี่ยมชมฟาร์มตัวอย่างที่มีความรู้ลึกซึ้งอย่างเร่งด่วนต่อการฝึกอบรมจากการสังเกตความเชื่อเขากล่าวว่า “การได้เห็นเป็นความเชื่อถือ และปกติฟาร์มตัวอย่างจะแสดงให้เห็นการเพาะปลูกที่ถูกต้องและการจัดการฟาร์มที่เหมาะสม”

ทฤษฎีและลักษณะของความต้องการสี่กอบรม

เกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ Maslow (พรรณี ชูทัย, 2528: 235-245) ได้กล่าวถึงแนวความคิดของมาสโลว์ ได้แบ่งความต้องการออกเป็น 7 ลำดับชั้น ดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย
2. ความต้องการความปลอดภัย
3. ความต้องการความรักและเป็นเจ้าของ
4. ความต้องการที่จะเป็นที่ยอมรับและได้รับการยกย่อง
5. ความต้องการที่จะตระหนักในความสามารถของตนเองหรือรู้จักตนเอง
6. ความต้องการที่จะรู้และเข้าใจ
7. ความต้องการทางด้านสุนทรียะ

เมื่อความต้องการในชั้นหนึ่งชั้นใดได้รับการตอบสนองคนก็จะมีความต้องการในชั้นต่อไป โดยความต้องการชั้นใดไม่จำเป็นต้องรับเต็มร้อย ส่วน บัญสม วราเอกศิริ (2535: 113- 120) ได้แจกแจงการตอบสนองความต้องการว่า การตอบสนองจะลดหลั่นกันตามลำดับชั้น โดยมีการตอบสนองความต้องการทางร่างกายประมาณร้อยละ 85 การสนองความต้องการความปลอดภัยร้อยละ 70 การสนองความรักร้อยละ 50 การสนองความต้องการเป็นที่ยอมรับยกย่องร้อยละ 40 และการตอบสนองความต้องการรู้จักตนเองร้อยละ 10 และยังได้อธิบายแนวความคิดของมาสโลว์ที่ได้แบ่งความต้องการทั้ง 7 ชั้นออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. Deficiency needs (ความต้องการขั้นที่ 1-4) เรียกว่าความต้องการขั้นต่ำ หรือความต้องการเนื่องจากการขาดหรือไม่มี ซึ่งต้องการตอบสนองจากปัจจัยภายนอก
2. Growth needs (ความต้องการขั้นที่ 5-7) เรียกว่า ความต้องการขั้นสูง หรือความต้องการพัฒนาเป็นความต้องการที่เนื่องมาจากการแสวงหา ซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการขั้นต่ำได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอ มนุษย์ก็จะพัฒนาขึ้นไปสู่ความเป็นผู้ที่สามารถใช้ความสามารถที่ตนมีอยู่อย่างสมบูรณ์ แต่ Murphy (รัตนา พุ่มไพศาล, 2528: 83-84) กล่าวถึงความต้องการของมนุษย์ที่เกิดพร้อมกับชีวิตเมื่อเริ่มจุติไว้ต่างจากมาสโลว์ ดังนี้

2.1 ความต้องการที่สัมพันธ์โดยตรงกับร่างกาย เช่น ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ และความต้องการที่มีส่วนร่วมสัมพันธ์กับการป้องกันตนเองจากความร้อนเกินไปหนาวเกินไป

2.2 ความต้องการทางด้านกิจกรรม เป็นความต้องการที่จะสำรวจ และทำกิจกรรมการกระตุ้นตนเองให้กระฉับกระเฉง

2.3 ความต้องการทางประสาทสัมผัส ซึ่งรวมความต้องการเรื่อง สี เสียง จังหวะ ความต้องการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ความต้องการที่จะหนีความสับสน

2.4 ความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงจากการถูกโจมตี ความเจ็บป่วย การถูกขู่บังคับ หลีกเลี่ยงจากความตกใจ

ส่วน Murray (โสภา ชูพิกุลชัย, 2528: 133-135) ให้ความหมายเกี่ยวกับความต้องการไว้ว่า “ความต้องการเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นและใช้แทนแรงผลักดันทำให้เกิดการกระทำเกิดการรับรู้ ความต้องการนี้ในบางครั้งจะถูกกระตุ้นโดยตรงจากกระบวนการของสิ่งบางสิ่งภายใน แต่บ่อยครั้งเกิดจากแรงกดดันของสังคมแวดล้อม ความต้องการที่บางครั้งก็มีพลัง บางครั้งก็จะอ่อนแอ” และยังได้อธิบายแนวความคิดเห็นของ Sullivan เกี่ยวกับความต้องการว่า สาเหตุที่สิ่งมีชีวิต โดยเฉพาะมนุษย์เกิดความเครียด อึดอัดใจ เนื่องมาจากความต้องการของอินทรีย์ทั้งหลาย และผลของความต้องการที่ทำให้เกิดความกลัดกลุ้มขึ้น ในการที่จะลดความต้องการทำได้โดยการพยายามสร้างให้เกิดความรู้สึกพึงพอใจในสภาพ ในสภาวะที่เป็นอยู่ในขณะนั้นขึ้น สำหรับนักการศึกษาของไทย ได้แก่ รัชชัย แสงสิงแก้ว และผ่องพรรณ จิตต์อนันต์ (บุญสม วราเอกศิริ, 2535: 121-125) ได้รวบรวมความต้องการทางด้านจิตใจของมนุษย์ในลักษณะเป็นหมวดหมู่ โดยเขียนเป็นสูตรขึ้นเรียกว่า “SARS FORMULAR” เพื่อสะดวกต่อการศึกษานักส่งเสริมการเกษตร โดยที่ THE SARS FORMULAR ประกอบด้วยความมั่นคงปลอดภัย (S = Security Drive) ความต้องการตื่นเต้นผจญภัย (A = Adventure Drive) ความต้องการได้รับการยกย่อง (R = Recognition Drive) ความต้องการทางเพศ (S = Sex Drive)

ในเรื่องของความต้องการทางการศึกษา Knowles (รัตนา พุ่มไพโรศาล, 2528: 85-86) ได้อธิบายว่า เป็นความแตกต่างระหว่างระดับความสามารถในปัจจุบันกับระดับความสามารถที่สูงกว่า ในอันที่จะกระทำการใด ๆ ให้ประสบผลตามที่ตัวเราเองส่วนหนึ่ง องค์กรส่วนหนึ่ง และสังคมส่วนหนึ่ง เป็นผู้กำหนด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ช่องว่างระหว่างแรงบันดาลใจกับความเป็นจริงของคน ๆ หนึ่ง ดังภาพที่ 1

	ช่องว่างระหว่างแรงบันดาลใจกับความ เป็นจริง	ระดับความสามารถที่ควรจะเป็น ความต้องการทางการศึกษา ระดับความสามารถในปัจจุบัน
--	---	--

ภาพที่ 1 ช่องว่างระหว่างแรงบันดาลใจกับความเป็นจริง

ผลงานวิจัยเกี่ยวกับการฝึกอบรมเกษตรกร

จรินทร์ เทศวานิช (2525: 156) รายงานผลการวิจัยถึงความประสงค์ที่จะศึกษาอบรมวิชาการทางด้านเกษตร จากเกษตรกรฟาร์มต่าง ๆ ทุกภาคของประเทศไทยพบว่า เกษตรกรมีความประสงค์ที่จะทำการศึกษาและฝึกอบรมวิชาการทางด้านเกษตรแผนใหม่ถึงร้อยละ 80.44 ของจำนวนฟาร์มทั้งหมด โดยใช้ระยะเวลาสั้น 1-7 วัน

เสนอ สังคมส (2521: 39-41) ศึกษาถึงความต้องการของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในอำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง พบว่าเกษตรกรมีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมวิชาเกษตรกรรม หลักสูตรระยะสั้นค่อนข้างมาก โดยมีความต้องการจะเข้ารับการฝึกอบรมในวิชาเกษตรกรรมทั่วไป ได้แก่ การสุขาภิบาลสัตว์ การปราบศัตรูพืช ดินและปุ๋ย สาขาพืชกรรม ได้แก่ การทำนาข้าวแผนใหม่ การทำสวนผัก การปลูกพืชไร่ และสาขาสัตวบาล ได้แก่ การเลี้ยงสุกร การเลี้ยงโคนม และการเลี้ยงปลา

ดำรง ชำนาญรบ (2528: 34-50) ได้ศึกษาความต้องการของประชาชนในการเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรม หลักสูตรระยะสั้นของวิทยาลัยเกษตรกรรมราชบุรี พบว่าประชาชนต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรม โดยใช้เวลาประมาณ 1 สัปดาห์ ในช่วงเดือนเมษายน ในวันธรรมดา (จันทร์-ศุกร์) ลักษณะการสอนควรเน้นในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ วิชาที่ต้องการฝึกอบรมในสาขาพืชกรรม ได้แก่ การทำนาแผนใหม่ การเพาะเห็ดชนิดต่าง ๆ การทำเชื้อเห็ด การทำสวนผัก การขยายพันธุ์พืช การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช และวิชาดินและปุ๋ย สาขาสัตวบาล ได้แก่ การผลิตโคนม โคน้ำ การเลี้ยงสุกร และการเลี้ยงสัตว์ปีก สาขาช่างเกษตร ได้แก่ การใช้และการบำรุงรักษาเครื่องมือขนาดเล็ก วิชาช่างไฟฟ้า การแก้ไขและตรวจซ่อมเครื่องยนต์ฟาร์ม การชลประทาน

บุญธรรม บุญเย็น (2534: 31-43) ได้วิจัยเรื่องความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกร
หลักสูตรระยะสั้น ของจังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรในจังหวัดลำพูนมีระดับความ
ต้องการฝึกอบรมด้านไม้ผลเรื่องลำไย และมะม่วงมาก เนื่องจากเกษตรกรในพื้นที่มีการทำ
การเกษตรทางด้านพืชสวนประเภทลำไยและมะม่วงมาก และรายได้ส่วนใหญ่มาจากการปลูก
พืชสวน ความต้องการฝึกอบรมด้านพืชไร่ เช่น ถั่วลิสง ถั่วเหลือง และยาสูบ จัดอยู่ในระดับความ
ต้องการฝึกอบรมปานกลาง เนื่องจากเกษตรกรทำการปลูกพืชไร่ในช่วงฤดูเพาะปลูกเพียงปีละ 1 ครั้ง

อุดมศักดิ์ คำมูล (2537: 75-78) ได้วิจัยเรื่องความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกร
หลักสูตรระยะสั้นของเกษตรกรในจังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า เรื่องไม้ผล ได้แก่ ลำไย
มะม่วงและลิ้นจี่ เรื่องที่สนใจได้แก่ การขยายพันธุ์ การเร่งการติดดอกออกผล การป้องกันกำจัด
โรคและแมลง การวางแผน การปลูกไม้ผล การเสริมราก การตัดแต่งกิ่ง การให้น้ำ การใส่ปุ๋ยไม้
ผล และการถนอมอาหาร เรื่องพืชไร่ ได้แก่ ข้าว ถั่วเหลือง หอม กระเทียม และถั่วลิสง เรื่องที่
สนใจได้แก่ การคัดและเก็บเมล็ดพันธุ์ เทคนิคในการเพิ่มผลผลิตข้าว การป้องกันกำจัดโรคและ
แมลง การวางแผนปลูกพืชหมุนเวียน และการทำนาแผนใหม่

ภาคสรุป (Overview)

การฝึกอบรมเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาความรู้ ประสบการณ์และทักษะ เป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาบุคคลให้มีคุณสมบัติเหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในปัจจุบันได้มีการแข่งขันกันอย่างสูงในด้านเศรษฐกิจและด้านการเกษตรก็เป็นอีกด้านหนึ่งที่มีการแข่งขันมากขึ้น ทั้งในการคุณภาพและปริมาณการผลิต ซึ่งประโยชน์ของการฝึกอบรมคือ เป็นวิธีการส่งเสริมที่ทำให้ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงาน ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ ความชำนาญ และประหยัดเวลาการเรียนรู้ โดยลดขั้นตอนผิดพลาด และเป็นการช่วยให้เกษตรกรเพิ่มศักยภาพในการผลิต ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ สามารถนำเทคนิคต่าง ๆ มาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการผลิต ซึ่งทำให้เกษตรกรประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการทำการเกษตร หลักการจัดฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรที่ต้นนั้น ควรให้เกษตรกรสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง สามารถใช้แก้ไขปัญหาในการประกอบอาชีพในปัจจุบันได้ ควรจัดขึ้นตามความต้องการของเกษตรกร และให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ในการทำการเกษตร ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการฝึกอบรมนั้น พบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกร คือ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ประสบการณ์การฝึกอบรม รายได้ และขนาดของพื้นที่ทำการเกษตร ดังนั้นการจัดการหลักสูตรอบรมเกษตรกรที่ดีควรต้องคำนึงถึงพื้นฐานของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ความต้องการที่แท้จริงในความรู้ทางเกษตรกรรมที่สามารถนำไปปฏิบัติเองได้ ซึ่งควรจัดตามความต้องการและความสะดวกของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

การศึกษาเรื่องความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรหลักสูตรระยะสั้นของเกษตรกร บ้านสามโก้ อำเภอฟาร์ม จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการศึกษาเพื่อต้องการทราบถึงความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ว่าเกษตรกรมีความต้องการฝึกอบรมอาชีพเกษตรกรในด้านใด ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านพืช ด้านสัตว์ ด้านประมง และด้านแปรรูปผลิตผลทางด้านการเกษตร เหตุผลใดที่เกษตรกรต้องการที่จะอบรมเนื้อหาเกี่ยวกับการฝึกอบรมเหมาะสมกับสภาพพื้นที่หรือไม่ การนำเสนอเหมาะสมกับความรู้ของเกษตรกรที่มีอยู่หรือไม่ และเพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการทำการเกษตรในยุคปัจจุบัน และมีศักยภาพการผลิตที่เพิ่มมากขึ้น ทั้งในด้านการผลิตและการตลาด ทั้งยังใช้เป็นแนวทางให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกันได้เข้าใจถึงความต้องการของเกษตรกร เพื่อที่เจ้าหน้าที่จะได้ทำการจัดฝึกอบรมตามความต้องการของเกษตรกรอย่างแท้จริง และให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ของเกษตรกร

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

(RESEARCH METHODOLOGY)

การวิจัยเรื่องความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรหลักสุตรระยะสั้นของเกษตรกร บ้านสามลี่ อำเภอพรวัว จังหวัดเชียงใหม่ ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินงานในการวิจัยดังนี้

สถานที่ดำเนินการวิจัย

(Locale of the Study)

สถานที่ดำเนินการวิจัยครั้งนี้คือ บ้านสามลี่ หมู่ที่ 11 ตำบลแม่แวน อำเภอพรวัว จังหวัดเชียงใหม่ มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 193 ครัวเรือน มีประชากรทั้งสิ้น 708 คน โดยแบ่งเป็นชาย 361 คน และประชากรหญิงจำนวน 347 คน ซึ่งทุกครัวเรือนมีการประกอบอาชีพทางการเกษตร โดยแบ่งเป็นเกษตรกรที่มีอาชีพพืชไร่และพืชสวนจำนวน 174 ครัวเรือน และมีอาชีพทางการเลี้ยงสัตว์ 19 ครัวเรือน โดยส่วนมากแล้วเกษตรกรจะทำการเกษตรด้านพืชคือปลูกข้าวและข้าวโพดเป็นหลักและทางการเลี้ยงสัตว์ คือ สุกรและไก่เป็นหลัก โดยส่วนมากแล้วเกษตรกรจะประสบปัญหาเกี่ยวกับผลผลิตมีราคาต่ำ เนื่องจากคุณภาพในการผลิตไม่ดีเท่าที่ควร (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2547: 9)

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

(Population and Sampling Procedures)

ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่บ้านสามลี่ หมู่ที่ 11 ตำบลแม่แวน อำเภอพรวัว จังหวัดเชียงใหม่ และผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์หัวหน้าครอบครัวเป็นหลัก ซึ่งข้อมูลที่ได้นี้เป็นข้อมูลจากการจัดทำข้อมูลสถิติเพื่อการพัฒนา อบต. ในปี พ.ศ. 2547 ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างศึกษา ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยการใช้สูตรคำนวณดังนี้ (Yamane, 1973: 727)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ

n = จำนวนตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ค่าความคลาดเคลื่อน (โดยผู้วิจัยกำหนดไว้เท่ากับ 0.05 = ค่าความเชื่อมั่น ที่ร้อยละ 95)

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าในสูตร} &= \frac{193}{1 + 193(0.05)^2} \\ &= 130.18 \end{aligned}$$

ดังนั้น ขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ 130 คน

2. ทำการสุ่มครัวเรือนเกษตรที่ใช้เป็นตัวอย่างตามจำนวนที่คำนวณได้ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (simple random sampling) โดยนำจำนวนครัวเรือนทั้งหมดมาใช้วิธีการจับสลาก

เครื่องมือในการวิจัย (The Research Instrument)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ (schedules) ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายปิด (close-ended questions) และคำถามปลายเปิด (open-ended questions) โดยกำหนดให้ผู้ตอบเลือกตอบตามความเป็นจริง โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม ของเกษตรกรบ้านสามลี่ อำเภอพร้าวกะทิ จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของเกษตรกรต่อการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น โดยให้ความหมายค่าคะแนนและเกณฑ์ดังนี้

ต้องการมาก หมายถึง เกษตรกรมีความต้องการความรู้ ทักษะ ที่ได้จากการฝึกอบรมเพื่อนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันของตนเองเป็นประจำทุกครั้งที่กำหนดให้คะแนนเท่ากับ 3 คะแนน

ต้องการปานกลาง หมายถึง เกษตรกรมีความต้องการความรู้ ทักษะที่ได้จากการฝึกอบรมเพื่อนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันของตนเองเป็นครั้งคราว โดยกำหนดให้คะแนนเท่ากับ 2 คะแนน

ต้องการน้อย หมายถึง เกษตรกรมีความต้องการความรู้ ทักษะที่ได้จากการฝึกอบรมเพื่อนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันของตนเองนาน ๆ ครั้ง โดยกำหนดให้คะแนนเท่ากับ 1 คะแนน

โดยมีเกณฑ์ในการแปลผลดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย	2.34-3.00	หมายถึง	ต้องการมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.67-2.33	หมายถึง	ต้องการปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.00-1.66	หมายถึง	ต้องการน้อย

การทดสอบเครื่องมือ

(Pre-testing of the Instrument)

ในการวิจัยเรื่องความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นของเกษตรกรบ้านสามลี่ อำเภอฟัว จังหวัดเชียงใหม่ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือคือ แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แล้วนำไปทดสอบเพื่อหาความเที่ยงตรง และหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ดังนี้

1. การทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) เป็นการหาความสอดคล้องกลมกลืนของเนื้อหาตามหลักการหรือทฤษฎี และเนื้อหาที่ได้กำหนดหรือสร้างขึ้นในแบบสัมภาษณ์ โดยการนำแบบสัมภาษณ์ไปให้นักวิชาการเกษตรประจำสำนักงานเกษตรอำเภอฟัว ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานมานาน ตลอดจนนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาให้ทำการตรวจสอบแก้ไขภาษาที่ใช้ให้ถูกต้องรัดกุมยิ่งขึ้น

2. การทดสอบความเชื่อมั่น (reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดสอบกับกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ ตำบลแม่แวน อำเภอฟัว จังหวัดเชียงใหม่

ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัยจำนวน 30 คน แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ซึ่งเป็นการวัดประสิทธิภาพของเครื่องมือว่ามีลักษณะเชื่อถือได้เพียงใด โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha-coefficient) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543: 125-126) ดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{St^2} \right)$$

เมื่อ

α = สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

n = จำนวนข้อ

S_i^2 = คะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ

St^2 = คะแนนความแปรปรวนทั้งฉบับ

ผลการทดสอบ ผู้วิจัยจะเลือกข้อความในแบบสัมภาษณ์ที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป เพื่อนำไปใช้สอบถามข้อมูล

วิธีรวบรวมข้อมูล

(Data Gathering)

ในการรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ จะดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือจากมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ไปถึงหัวหน้าเกษตรอำเภอพร้าว เพื่อประสานงานขอความร่วมมือในการวิจัย พร้อมสำเนาโครงสร้างปัญหาพิเศษและแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง บ้านสามถี อำเภอพร้าว จังหวัด เชียงใหม่ด้วยตนเอง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย และจะนำไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

(Analysis of Data)

1. นำข้อมูลที่ได้มาถอดรหัส จัดหมวดหมู่ และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences: SPSS/Windows)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้คือ

2.1 ร้อยละ เพื่อแจกแจงความถี่ของข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม ของเกษตรกร

2.2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าพิสัย เพื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางและวัดการกระจายของข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม ของเกษตรกร

2.3 คะแนนน้ำหนักร้อยละ เพื่อประเมินความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรกรมหลักสูตรระยะสั้นของเกษตรกร

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

(Research Duration)

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 16 เดือน คือ ตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2548 ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2549

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์

(RESULTS AND DISCUSSION)

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกร และเพื่อศึกษาระดับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรกรรมหลักสูตรระยะสั้นของเกษตรกรบ้านสามโก้ อำเภอฟัว จังหวัดเชียงใหม่ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 130 ราย ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) โดยการจับฉลาก การนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางข้อมูลประกอบคำบรรยายและวิจารณ์ผลการวิจัยในขอบเขตของข้อมูลที่รวบรวมมาได้ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร

ตอนที่ 2 ความต้องการของเกษตรกรต่อการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรกรรมหลักสูตรระยะสั้น โดยให้ความหมายค่าคะแนนและเกณฑ์ดังนี้

สถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร

อายุ

จากตารางที่ 1 ผลการวิจัยได้พบว่าผู้ให้ข้อมูลมีอายุเฉลี่ยประมาณ 39 ปี โดยมีผู้ให้ข้อมูลที่อายุน้อยที่สุดคือ 17 ปี และผู้ให้ข้อมูลที่มีอายุมากที่สุดคือ 71 ปี ($SD = 12.57$) ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่งมีอายุระหว่าง 26-45 ปี (ร้อยละ 56.93) รองลงมาร้อยละ 30.76 มีอายุมากกว่า 55 ปี มีเพียงประมาณร้อยละ 12.31 เท่านั้น ที่มีอายุเท่ากับและน้อยกว่า 25 ปี

แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงาน คือมีอายุระหว่าง 26-45 ปี มีผู้ให้ข้อมูลบางส่วนเป็นผู้สูงอายุซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีประสบการณ์สูง มีบทบาทสำคัญในครอบครัวในการตัดสินใจเรื่องที่มีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ ตลอดจนรู้จักใช้เหตุผล มีหน้าที่ดูแลครอบครัว เพื่อยกฐานะทางการเศรษฐกิจของครอบครัวให้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมบุรณ์ ศาลาชีวิน (2526: 45) ที่ระบุว่า บุคคลที่อยู่ในช่วงอายุ 35-50 ปี เป็นกลุ่มคนที่อยู่ในวัยเหมาะสมกับการทำงาน ส่งผลให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ และประสบความสำเร็จ

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	จำนวน	ร้อยละ
25 และน้อยกว่า	16	12.31
26-35	45	34.62
36-45	29	22.31
46-55	24	18.45
56 และมากกว่า	16	12.31
รวม	130	100.00

$\bar{X} = 39.37$

SD = 12.57

Min-Max = 17-71

ระดับการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 66.92) ไม่ได้รับการศึกษา รองลงมาร้อยละ 20.77 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา และร้อยละ 12.31 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ตารางที่ 2)

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ไม่ได้รับการศึกษา มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่รับการศึกษา ทั้งนี้อาจจะเนื่องจากในสังคมการเกษตรหรือสังคมชาวเขา ทุกคนถือว่าอาชีพนั้นสำคัญต่อการมีกินมีใช้ มีรายได้เลี้ยงครอบครัว ตลอดจนอาศัยอยู่ในพื้นที่ที่ค่อนข้างห่างไกลจากสถานศึกษา สำหรับผู้ที่ได้รับการศึกษาก็จะศึกษาเพียงภาคบังคับเท่านั้น (ระดับประถมศึกษา) ซึ่งเมื่อจบการศึกษาภาคบังคับแล้วก็ออกมาทำงานช่วยเหลือครอบครัว หรือบางคนมีความต้องการเรียนต่อแต่อาจมีปัญหาเรื่องทุนการศึกษา และอาจจะอยู่ห่างไกลจากสถานศึกษา ทำให้ขาดโอกาสในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับรายงานของบุญสม วราเอกศิริ (2529: 4) ที่ระบุว่าสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประชากรในชนบทเกษตร มีการศึกษาดำหรือขาดมาตรฐานการศึกษาเนื่องมาจากว่าชนบทเกษตรนั้นมักอยู่ห่างไกลความเจริญ ขาดแคลนสถานศึกษา รวมทั้งส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องรายได้ต่ำทำให้ไม่มีเงินเรียนต่อ

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้เรียนหนังสือ	87	66.92
ประถมศึกษาตอนต้น (ป.1-ป.4)	8	6.15
ประถมศึกษาตอนปลาย (ป.5-ป.6)	19	14.62
มัธยมศึกษาตอนต้น	12	9.23
มัธยมศึกษาตอนปลาย	4	3.08
รวม	130	100.00

สถานภาพสมรส

ผู้ให้ข้อมูล ร้อยละ 83.85 มีสถานภาพสมรส ในขณะที่ร้อยละ 6.15 มีสถานภาพโสด ร้อยละ 5.38 คู่สมรสเสียชีวิต และร้อยละ 4.62 มีสถานภาพหย่าร้าง (ตารางที่ 3) จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีสมรสแล้ว มีเพียงบางส่วนซึ่งยังไม่ได้สมรส อาจเนื่องจากมีอายุน้อย บางส่วนหย่าร้างและคู่สมรสเสียชีวิต

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	จำนวน	ร้อยละ
โสด	8	6.15
สมรส	109	83.85
หย่าร้าง	6	4.62
คู่สมรสเสียชีวิต	7	5.38
รวม	130	100.00

จำนวนสมาชิกในครอบครัว

จากการศึกษาจำนวนสมาชิกภายในครอบครัวของผู้ให้ข้อมูลพบว่า มีสมาชิกภายในครอบครัวเฉลี่ยประมาณ 4 คน ผู้ให้ข้อมูลที่มีสมาชิกภายในครอบครัวน้อยที่สุดคือ 1 คน และผู้ให้ข้อมูลที่มีสมาชิกภายในครอบครัวมากที่สุดคือ 9 คน โดยพบว่าผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 56.16) มีสมาชิกในครอบครัวระหว่าง 1-4 คน รองลงมาร้อยละ 36.15 มีสมาชิกระหว่าง 5-6 คน และร้อยละ 7.69 มีสมาชิก 7 คนขึ้นไป ตามลำดับ (ตารางที่ 4)

แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่เหมาะสมคือเฉลี่ยประมาณ 4 คน กล่าวคือ มีพ่อ แม่ ลูก อาจจะเนื่องมาจากกระทรวงสาธารณสุขได้รณรงค์เรื่องการจัดวางแผนครอบครัวเพื่อลดอัตราการเพิ่มของประชากร ทำให้ขนาดของครอบครัวไม่ใหญ่เหมือนในอดีต แต่บางส่วนที่มีครอบครัวขนาดใหญ่ เนื่องจากยึดค่านิยมเดิม

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัว

จำนวนสมาชิกในครอบครัว (คน)	จำนวน	ร้อยละ
1-2	18	13.85
3-4	55	42.31
5-6	47	36.15
7 และมากกว่า	10	7.69
รวม	130	100.00

$\bar{X} = 4.28$

SD = 1.66

Min-Max = 1-9

สภาพการถือครองที่ดิน

จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 91.54) มีลักษณะการถือครองเป็นของตนเอง รองลงมาร้อยละ 5.38 ผู้อื่นให้ใช้ประโยชน์ และร้อยละ 3.08 เช่าผู้อื่น ตามลำดับ (ตารางที่ 5)

แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดมีที่ดินในการทำการเกษตรเป็นของตนเอง เนื่องจากที่ดินส่วนใหญ่จะได้รับการสืบทอดมรดกจากบรรพบุรุษ มีเพียงบางส่วนที่เช่าที่ดินและผู้อื่นให้ใช้ประโยชน์ ซึ่งส่วนที่ผู้อื่นให้ใช้ประโยชน์จะเป็นลักษณะที่บุคคลในครอบครัวแยกครอบครัวไป

ทำอยู่ต่างหาก และพ่อแม่ได้แบ่งพื้นที่ให้ทำมาหากินโดยที่ยังไม่มีการโอนกรรมสิทธิ์ให้ที่ดิน โดย
มีผู้ให้ข้อมูลบางส่วน ที่ไม่มีที่ดินเป็นของตนเองเลย โดยจะเช่าที่ของคนอื่นในการทำการเกษตร

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามสภาพการถือครองที่ดิน

สภาพการถือครองที่ดิน	จำนวน	ร้อยละ
เป็นของตนเอง	119	91.54
เช่า	4	3.08
ผู้อื่นให้ใช้ประโยชน์	7	5.38
รวม	130	100.00

พื้นที่ถือครองทำการเกษตร

ผู้ให้ข้อมูลที่ได้ทำศึกษานั้นมีพื้นที่ถือครองทำการเกษตรเฉลี่ยประมาณ 21 ไร่ ผู้ให้
ข้อมูลที่มีพื้นที่ถือครองทำการเกษตรน้อยที่สุดคือ 1 ไร่ และผู้ให้ข้อมูลที่มีพื้นที่ถือครองทำ
การเกษตรมากที่สุดคือ 60 ไร่ โดยพบว่าผู้ให้ข้อมูลเกือบสองในสาม (ร้อยละ 65.38) มีพื้นที่
ถือครองทำการเกษตรระหว่าง 1-20 ไร่ รองลงมาร้อยละ 15.38 มีพื้นที่ถือครองทำการเกษตร
มากกว่า 40 ไร่ ร้อยละ 11.54 มีพื้นที่ถือครองทำการเกษตรระหว่าง 21-30 ไร่ และอีกร้อยละ 7.70 มี
พื้นที่ถือครองทำการเกษตรระหว่าง 31-40 ไร่ (ตารางที่ 6)

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีพื้นที่ถือครองทำการเกษตรเฉลี่ยประมาณ
21 ไร่ โดยพื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ของตนเองทั้งหมด แต่ส่วนมากมีขนาดของที่ดินขนาดเล็ก คือ
ระหว่าง 1-10 ไร่ ซึ่งจัดเป็นข้อจำกัดของการประกอบอาชีพการเกษตร แต่อย่างไรก็ดีผู้ให้ข้อมูลส่วน
ใหญ่มีพื้นที่ทำการเกษตรมากกว่า 10 ไร่ และมีมากถึง 60 ไร่ ซึ่งจัดว่ามีพื้นที่ค่อนข้างมาก

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามพื้นที่ถือครองทำการเกษตร

พื้นที่ถือครองทำการเกษตร (ไร่)	จำนวน	ร้อยละ
1-10	51	39.23
11-20	34	26.15
21-30	15	11.54
31-40	10	7.70
41 และมากกว่า	20	15.38
รวม	130	100.00
$\bar{X} = 20.79$ $SD = 16.49$ $Min-Max = 1-60$		

รายได้จากภาคการเกษตร

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีรายได้จากภาคการเกษตรเฉลี่ยประมาณ 25,713 บาทต่อปี มีรายได้จากภาคการเกษตรน้อยที่สุด 3,000 บาทต่อปี และมากที่สุด 150,000 บาทต่อปี ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 60.00 มีรายได้ไม่เกิน 20,000 บาทต่อปี ร้อยละ 17.69 มีรายได้ระหว่าง 20,001-30,000 บาทต่อปี ร้อยละ 13.85 มีรายได้มากกว่า 40,000 บาทต่อปี และร้อยละ 8.46 มีรายได้ระหว่าง 30,001-40,000 บาทต่อปี (ตารางที่ 7)

จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีรายได้จากการเกษตรแตกต่างกันมาก เนื่องจากเกษตรกรมีพื้นที่ในการทำการเกษตรไม่เท่ากัน และสภาพพื้นที่ในการทำการเกษตรมีความสมบูรณ์ไม่เท่ากัน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่แบบภูเขาสูง และขาดแคลนน้ำในการทำการเกษตร

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามรายได้จากการทำการเกษตร

รายได้จากการทำการเกษตร (บาท/ปี)	จำนวน	ร้อยละ
10,000 และน้อยกว่า	38	29.23
10,001 – 20,000	40	30.77
20,001 – 30,000	23	17.69
30,001 – 40,000	11	8.46
40,001 และมากกว่า	18	13.85
รวม	130	100.00
$\bar{X} = 25,713.08$ $SD = 29,049.32$ $Min-Max = 3,000-150,000$		

อาชีพเกษตรกรกรม

ผู้ให้ข้อมูลที่ได้ทำการศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 93.35) ประกอบอาชีพเกษตรกรด้านการปลูกพืช รองลงมาร้อยละ 3.86 ประกอบอาชีพเกษตรกรเกี่ยวกับการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร ร้อยละ 1.54 ประกอบอาชีพเกษตรกรเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ และอีกร้อยละ 0.76 ประกอบอาชีพเกษตรกรเกี่ยวกับการประมง (ตารางที่ 8)

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมดประกอบอาชีพเกษตรกร โดยการปลูกพืช ทั้งนี้เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นภูเขาสูง ค่อนข้างห่างไกล และการปลูกพืชก็เป็นอาชีพที่เกษตรกรทำกันมานาน โดยเฉพาะข้าวเป็นอาหารหลักของคนไทย ในสังคมชนบทที่เกือบที่ครัวเรือนมีการปลูกข้าวไว้เพื่อบริโภคและจำหน่าย มีเพียงส่วนน้อยที่ทำการเกษตรด้านอื่นๆ คือ การแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร การเลี้ยงสัตว์ และการทำประมง

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามอาชีพเกษตรกรที่ทำ

อาชีพเกษตรกร	จำนวน	ร้อยละ
ด้านพืช	122	93.85
ด้านการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร	5	3.85
ด้านสัตว์	2	1.54
ด้านประมง	1	0.76
รวม	130	100.00

ประสบการณ์ในการฝึกอบรม

ตารางที่ 9 ได้พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80.77) ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพทางการเกษตร และร้อยละ 19.33 เคยได้รับการฝึกอบรมทางการเกษตร โดยพบว่าผู้ให้ข้อมูลที่เคยได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพทางการเกษตรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 44.00) เคยเข้ารับการฝึกอบรม 1 ครั้ง รองลงมาร้อยละ 32.00 ระบุว่าเคยเข้ารับการฝึกอบรม 2 ครั้ง ร้อยละ 20.00 ระบุว่าเคยเข้ารับการฝึกอบรม 3 ครั้ง และร้อยละ 4.00 เคยได้รับการฝึกอบรม 5 ครั้ง

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับวิชาชีพทางการเกษตร ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลระบุว่าสาเหตุที่ไม่เคยฝึกอบรมเนื่องจากอาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพที่ทำกันมานาน และได้รับการถ่ายทอดความรู้จากบรรพบุรุษ ในบางครั้งที่มีการฝึกอบรมก็ไม่มีเวลาว่างทำให้ไม่ค่อยได้รับการฝึกอบรม และระยะทางในการเดินทางไปฝึกอบรมไม่สะดวกเนื่องจากพื้นที่เป็นพื้นที่ห่างไกล

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามประสบการณ์การฝึกอบรม

ประสบการณ์การฝึกอบรม (ครั้ง/ปี)	จำนวน (n = 130)	ร้อยละ
ไม่เคย	105	80.77
เคย (n = 25)	25	19.23
1	11	44.00
2	8	32.00
3	5	20.00
5	1	4.00
รวม	130	100.00

ระยะเวลาในการฝึกอบรม

จากการศึกษาพบว่าผู้ให้ข้อมูลที่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการเกษตรประมาณสามในสี่ (ร้อยละ 76.00) เข้ารับการฝึกอบรมเป็นระยะเวลาเพียง 1 วัน และร้อยละ 24.00 เข้ารับการฝึกอบรมเป็นระยะเวลา 2 และ 3 วัน (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามจำนวนวันที่ฝึกอบรม

จำนวนวันที่ฝึกอบรม (วัน/ครั้ง)	จำนวน	ร้อยละ
1	19	76.00
2	3	12.00
3	3	12.00
รวม	25	100.00

ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น

การศึกษาความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นในด้านต่าง ๆ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการโดยรวมทุกด้านในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.83) โดยผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการฝึกอบรมในระดับปานกลางในด้านพืชไร่ (ค่าเฉลี่ย 2.18) ด้านพืชสวน (ค่าเฉลี่ย 2.15) ด้านการเลี้ยงสัตว์ (ค่าเฉลี่ย 1.77) และด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ (ค่าเฉลี่ย 1.70) มีความต้องการฝึกอบรมในระดับน้อยในด้านประมง (ค่าเฉลี่ย 1.35) ตามลำดับ (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น

ความต้องการฝึกอบรมด้าน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความต้องการ
พืชไร่	2.18	0.82	ปานกลาง
พืชสวน	2.15	0.91	ปานกลาง
การเลี้ยงสัตว์	1.77	0.89	ปานกลาง
การแปรรูปผลิตภัณฑ์	1.70	0.88	ปานกลาง
ประมง	1.35	0.68	น้อย
รวม	1.83	0.84	ปานกลาง

หมายเหตุ:	ค่าคะแนนเฉลี่ย	2.34-3.00	หมายถึง	ต้องการมาก
	ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.67-2.33	หมายถึง	ต้องการปานกลาง
	ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.00-1.66	หมายถึง	ต้องการน้อย

1. ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นด้านพืชไร่

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นด้านพืชไร่ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.18) โดยหัวข้อที่ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการฝึกอบรมในระดับมาก ได้แก่ การฝึกอบรมเกี่ยวกับข้าว (ค่าเฉลี่ย 2.40) ส่วนหัวข้อที่ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการฝึกอบรมในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับได้แก่ การฝึกอบรมเกี่ยวกับข้าวโพด (ค่าเฉลี่ย 2.28) และการฝึกอบรมเกี่ยวกับถั่วเหลือง (ค่าเฉลี่ย 1.87) ตามลำดับ (ตารางที่ 12)

1.1 เนื้อหาที่ต้องการฝึกอบรมเรื่องข้าว

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการฝึกอบรมเรื่องข้าวระดับมากในเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ถึงวิธีการเพาะปลูก (ค่าเฉลี่ย 2.41) และความรู้ด้านการป้องกันกำจัดวัชพืช (ค่าเฉลี่ย 2.38) มีความต้องการฝึกอบรมเรื่องข้าวระดับปานกลางในเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ด้านการตลาด (ค่าเฉลี่ย 2.33) และความรู้ด้านการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว (ค่าเฉลี่ย 2.28) ตามลำดับ (ตารางที่ 12)

1.2 เนื้อหาที่ต้องการฝึกอบรมเรื่องข้าวโพด

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการฝึกอบรมเรื่องข้าวโพดระดับปานกลางในเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ถึงวิธีการเพาะปลูก (ค่าเฉลี่ย 2.33) ความรู้ด้านการป้องกันกำจัดวัชพืช (ค่าเฉลี่ย 2.28) ความรู้ด้านการตลาด (ค่าเฉลี่ย 2.28) และความรู้ด้านการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว (ค่าเฉลี่ย 2.22) ตามลำดับ (ตารางที่ 12)

1.3 เนื้อหาที่ต้องการฝึกอบรมเรื่องถั่วเหลือง

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการฝึกอบรมเรื่องถั่วเหลืองระดับปานกลางในเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ถึงวิธีการเพาะปลูก (ค่าเฉลี่ย 1.75) ความรู้ด้านการป้องกันกำจัดวัชพืช (ค่าเฉลี่ย 1.72) ความรู้ด้านการตลาด (ค่าเฉลี่ย 1.70) และความรู้ด้านการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว (ค่าเฉลี่ย 1.67) ตามลำดับ (ตารางที่ 12)

จากข้อมูลนี้จะเห็นได้ว่าผู้ให้ข้อมูลให้ความสำคัญของข้าวเป็นอันดับแรก โดยมีระดับความต้องการฝึกอบรมในระดับมาก โดยให้เหตุผลว่าข้าวเป็นพืชที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดจะต้องปลูกเพื่อใช้บริโภคและจำหน่ายและในปัจจุบันมีเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่สามารถเพิ่มผลผลิตต่อไร่ค่อนข้างมาก การได้รับรู้ความก้าวหน้าทางการเกษตร สามารถปลูกข้าวให้ได้ผลผลิตต่อไร่สูง ส่วนข้าวโพด ผู้ให้ข้อมูลสามารถใช้เลี้ยงสัตว์และใช้แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้ ซึ่งสามารถใช้

อนาคตเนื่องจากประเทศไทยยังผลิตได้ไม่เพียงพอกับความต้องการของประเทศ ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ สำหรับเนื้อหาที่ต้องการฝึกอบรมส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องความรู้เกี่ยวกับวิธีการปลูก และการป้องกันกำจัดศัตรูพืช ทั้งนี้เนื่องจากในปัจจุบันนี้ผู้ให้ข้อมูลต้องการทราบถึงเทคนิคต่าง ๆ ที่ใช้ในการปลูกเพื่อให้ผลผลิตต่อไร่สูงขึ้น ในขณะที่ปัจจุบันเกษตรกรประสบปัญหาเกี่ยวกับศัตรูพืชระบาดอย่างรุนแรงอยู่เสมอ และเกษตรกรไม่สามารถป้องกันกำจัดศัตรูพืชให้ได้ผลเท่าที่ควร และถ้าใช้ไม่ถูกต้องอาจจะเกิดผลเสียต่อสุขภาพร่างกายด้วย

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นด้านพืชไร่

รายการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นด้านพืชไร่	ระดับความต้องการ			ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความต้องการ
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
ข้าว	76 (58.46)	30 (23.08)	24 (18.46)	2.40	0.78	มาก
ข้าวโพด	64 (49.23)	38 (29.23)	28 (21.54)	2.28	0.80	ปานกลาง
ถั่วเหลือง	42 (32.31)	29 (22.31)	59 (45.38)	1.87	0.88	ปานกลาง

หมายเหตุ: ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.34-3.00 หมายถึง ต้องการมาก
 1.67-2.33 หมายถึง ต้องการปานกลาง
 1.00-1.66 หมายถึง ต้องการน้อย

ตารางที่ 12 (ต่อ)

รายการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นด้านพืชไร่						
	ระดับความต้องการ			ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความต้องการ
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
เนื้อหาการฝึกอบรมเรื่องข้าว						
ความรู้ถึงวิธีการเพาะปลูก	72 (55.38)	39 (30.00)	19 (14.62)	2.41	0.73	มาก
ความรู้ด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืช	72 (55.38)	35 (26.92)	23 (17.70)	2.38	0.77	มาก
ความรู้ด้านการตลาด	74 (56.92)	25 (19.23)	31 (23.85)	2.33	0.84	ปานกลาง
ความรู้ด้านการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว	66 (50.77)	34 (26.15)	30 (23.08)	2.28	0.82	ปานกลาง

หมายเหตุ: ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.34-3.00 หมายถึง ต้องการมาก
 ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.67-2.33 หมายถึง ต้องการปานกลาง
 ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.66 หมายถึง ต้องการน้อย

ตารางที่ 12 (ต่อ)

รายการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นด้านพืชไร่						
	ระดับความต้องการ			ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความต้องการ
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
เนื้อหาการฝึกอบรมเรื่องข้าวโพด						
ความรู้ถึงวิธีการเพาะปลูก	67 (51.54)	39 (30.00)	24 (18.46)	2.33	0.77	ปานกลาง
ความรู้ด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืช	63 (48.46)	40 (30.77)	27 (20.77)	2.28	0.79	ปานกลาง
ความรู้ด้านการตลาด	68 (52.31)	30 (23.07)	32 (24.62)	2.28	0.84	ปานกลาง
ความรู้ด้านการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว	59 (45.38)	40 (30.77)	31 (23.85)	2.22	0.81	ปานกลาง

หมายเหตุ: ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.34-3.00 หมายถึง ต้องการมาก
 1.67-2.33 หมายถึง ต้องการปานกลาง
 1.00-1.66 หมายถึง ต้องการน้อย

ตารางที่ 12 (ต่อ)

รายการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นด้านพืชไร่	ระดับความต้องการ			ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความต้องการ
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
เนื้อหาการฝึกอบรมเรื่องถั่วเหลือง						
ความรู้ถึงวิธีการเพาะปลูก	27 (20.77)	44 (33.85)	59 (45.38)	1.75	0.78	ปานกลาง
ความรู้ด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืช	22 (16.92)	49 (37.70)	59 (45.38)	1.72	0.74	ปานกลาง
ความรู้ด้านการตลาด	27 (20.77)	37 (28.46)	66 (50.77)	1.70	0.79	ปานกลาง
ความรู้ด้านการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว	22 (16.92)	43 (33.08)	65 (50.00)	1.67	0.75	ปานกลาง
หมายเหตุ:						
ค่าคะแนนเฉลี่ย	2.34-3.00	หมายถึง	ต้องการมาก			
ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.67-2.33	หมายถึง	ต้องการปานกลาง			
ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.00-1.66	หมายถึง	ต้องการน้อย			

2. ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรกรมหลักสูตรระยะสั้นด้านพืชสวน

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรหลักสูตรระยะสั้นด้านพืชสวนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.15) โดยหัวข้อที่ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการฝึกอบรมในระดับมาก ได้แก่ การฝึกอบรมเกี่ยวกับไม้ผล (ค่าเฉลี่ย 2.42) การฝึกอบรมเกี่ยวกับพืชผัก (ค่าเฉลี่ย 2.34) ส่วนหัวข้อที่ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการฝึกอบรมในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับได้แก่ การฝึกอบรมเกี่ยวกับไม้ดอกไม้ประดับ (ค่าเฉลี่ย 1.88) ตามลำดับ (ตารางที่ 13)

2.1 เนื้อหาที่ต้องการฝึกอบรมเรื่องไม้ผล

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการฝึกอบรมเรื่องไม้ผลระดับมาก ในเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ถึงวิธีการเพาะปลูก (ค่าเฉลี่ย 2.39) มีความต้องการฝึกอบรมเรื่องข้าวระดับปานกลางในเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ด้านการป้องกันกำจัดวัชพืช (ค่าเฉลี่ย 2.32) ความรู้ด้านการตลาด (ค่าเฉลี่ย 2.31) และความรู้ด้านการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว (ค่าเฉลี่ย 2.27) ตามลำดับ (ตารางที่ 13)

2.2 เนื้อหาที่ต้องการฝึกอบรมเรื่องพืชผัก

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการฝึกอบรมเรื่องพืชผักระดับมาก ในเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ถึงวิธีการเพาะปลูก (ค่าเฉลี่ย 2.35) มีความต้องการฝึกอบรมระดับปานกลางในเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ด้านการป้องกันกำจัดวัชพืช (ค่าเฉลี่ย 2.30) ความรู้ด้านการตลาด (ค่าเฉลี่ย 2.28) และความรู้ด้านการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว (ค่าเฉลี่ย 2.18) ตามลำดับ (ตารางที่ 13)

2.3 เนื้อหาที่ต้องการฝึกอบรมเรื่องไม้ดอกไม้ประดับ

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการฝึกอบรมเรื่องไม้ดอกไม้ประดับระดับปานกลางในเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ถึงวิธีการเพาะปลูก (ค่าเฉลี่ย 1.88) ความรู้ด้านการตลาด (ค่าเฉลี่ย 1.87) ความรู้ด้านการป้องกันกำจัดวัชพืช (ค่าเฉลี่ย 1.85) และความรู้ด้านการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว (ค่าเฉลี่ย 1.84) ตามลำดับ (ตารางที่ 13)

จากข้อมูลจะเห็นได้ว่าผู้ให้ข้อมูลต้องการฝึกอบรมเกี่ยวกับไม้ผล และพืชผัก ในระดับมาก เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ได้ทำการเกษตรในด้านการปลูกพืชผักและไม้ผล และมีรายได้จากการทำการเกษตรในด้านนี้เป็นส่วนใหญ่ และเนื่องจากเขตพื้นที่ของผู้ให้ข้อมูลอยู่ในความดูแลของโครงการหลวง ซึ่งได้รับการส่งเสริมการปลูกพืชผักและไม้ผลจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของโครงการหลวง และได้รับเมล็ดพันธุ์พืชจากโครงการหลวงโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ใช้เวลาปลูกไม่นาน

เมื่อมีผลผลิตทางโครงการหลวงก็รับซื้อผลผลิตของเกษตรกรในพื้นที่ โดยที่ไม่ต้องหาตลาดในการจำหน่ายผลผลิตเอง การปลูกพืชผักและไม้ผลก็ได้มีการทำสืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ ส่วนในเรื่องของไม้ดอกไม้ประดับ ผู้ให้ข้อมูลยังให้ความสนใจน้อย เนื่องจากไม้ดอกไม้ประดับมีความยุ่งยากในการดูแลรักษา ไม่ค่อยมีความเข้าใจในเรื่องการปลูก ทำรายได้ได้น้อยกว่าการปลูกพืชผักและไม้ผล เนื่องจากไม่มีตลาดรองรับ และในพื้นที่มีการปลูกค่อนข้างน้อย

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นด้านพืชสวน

รายการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นด้านพืชสวน	ระดับความต้องการ		ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความต้องการ
	มาก	ปานกลาง น้อย			
ไม่ผล	85 (65.38)	15 (11.54)	2.42 (23.08)	0.84	มาก
พืชผัก	82 (63.08)	10 (7.69)	2.34 (29.23)	0.90	มาก
ไม่ดอกไม้ประดับ	50 (38.46)	15 (11.54)	1.88 (50.00)	0.94	ปานกลาง

หมายเหตุ: ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.34-3.00 หมายถึง ต้องการมาก
 ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.67-2.33 หมายถึง ต้องการปานกลาง
 ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.66 หมายถึง ต้องการน้อย

ตารางที่ 13 (ต่อ)

รายการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นด้านพืชสวน	ระดับความต้องการ		ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความต้องการ
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
เนื้อหาการฝึกอบรมเรื่องไม้ผล					
ความรู้ถึงวิธีการเพาะปลูก	78 (60.00)	25 (19.23)	27 (20.77)	2.39	0.81
ความรู้ด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืช	75 (57.70)	21 (16.15)	34 (26.15)	2.32	0.86
ความรู้ด้านการตลาด	76 (58.46)	18 (13.85)	36 (27.69)	2.31	0.88
ความรู้ด้านการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว	72 (55.38)	21 (16.15)	37 (28.46)	2.27	0.88

หมายเหตุ:	ค่าคะแนนเฉลี่ย	2.34-3.00	หมายถึง	ต้องการมาก
	ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.67-2.33	หมายถึง	ต้องการปานกลาง
	ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.00-1.66	หมายถึง	ต้องการน้อย

ตารางที่ 13 (ต่อ)

รายการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นด้านพืชสวน	ระดับความต้องการ		ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความต้องการ
	มาก	ปานกลาง			
เนื้อหาการฝึกอบรมเรื่องพืชผัก					
ความรู้ถึงวิธีการเพาะปลูก	77 (59.23)	21 (16.15)	32 (24.62)	2.35	0.85
ความรู้ด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืช	72 (55.38)	25 (19.24)	33 (25.38)	2.30	0.85
ความรู้ด้านการตลาด	75 (57.69)	16 (12.31)	39 (30.00)	2.28	0.90
ความรู้ด้านการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว	65 (50.00)	23 (17.69)	42 (32.31)	2.18	0.89

หมายเหตุ: ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.34-3.00 หมายถึง ต้องการมาก
 ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.67-2.33 หมายถึง ต้องการปานกลาง
 ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.66 หมายถึง ต้องการน้อย

ตารางที่ 13 (ต่อ)

รายการฝึกอบรบวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นด้านพืชสวน	ระดับความต้องการ			ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความต้องการ
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
เนื้อหาการฝึกอบรมเรื่องไม้ดอกไม้ประดับ	46	22	62	1.88	0.91	ปานกลาง
	(35.38)	(16.92)	(47.70)			
ความรู้ถึงวิธีการเพาะปลูก	47	19	64	1.87	0.92	ปานกลาง
	(36.15)	(14.62)	(49.23)			
ความรู้ด้านการตลาด	43	25	62	1.85	0.89	ปานกลาง
	(33.08)	(19.23)	(47.69)			
ความรู้ด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืช	42	25	63	1.84	0.89	ปานกลาง
	(32.31)	(19.23)	(48.46)			
ความรู้ด้านการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว						

หมายเหตุ:	ค่าคะแนนเฉลี่ย	2.34-3.00	หมายถึง	ต้องการมาก
	ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.67-2.33	หมายถึง	ต้องการปานกลาง
	ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.00-1.66	หมายถึง	ต้องการน้อย

3. ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นด้านการเลี้ยงสัตว์

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นด้านสัตว์ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.77) โดยหัวข้อที่ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการฝึกอบรมในระดับปานกลาง ได้แก่ การฝึกอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยงสุกร (ค่าเฉลี่ย 2.02) การฝึกอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ปีก (ค่าเฉลี่ย 1.94) ส่วนหัวข้อที่ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการฝึกอบรมในระดับน้อย เรียงตามลำดับได้แก่ การฝึกอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยงโคเนื้อ-โคนม (ค่าเฉลี่ย 1.55) และการฝึกอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยงกระบือ (ค่าเฉลี่ย 1.55) ตามลำดับ (ตารางที่ 14)

3.1 เนื้อหาที่ต้องการฝึกอบรมเรื่องการเลี้ยงสุกร

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการฝึกอบรมเรื่องการเลี้ยงสุกรระดับปานกลางในเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ถึงวิธีการเลี้ยง (ค่าเฉลี่ย 2.04) ความรู้ด้านโรคระบาดที่สำคัญและวิธีการป้องกันรักษาโรค (ค่าเฉลี่ย 1.98) ความรู้ด้านการตลาด (ค่าเฉลี่ย 1.91) ความรู้ด้านการขยายพันธุ์สัตว์ (ค่าเฉลี่ย 1.88) และความรู้ด้านการจัดการระบบฟาร์ม (ค่าเฉลี่ย 1.87) ตามลำดับ (ตารางที่ 14)

3.2 เนื้อหาที่ต้องการฝึกอบรมเรื่องการเลี้ยงสัตว์ปีก

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการฝึกอบรมเรื่องการเลี้ยงสัตว์ปีกระดับปานกลางในเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ด้านโรคระบาดที่สำคัญและวิธีการป้องกันรักษาโรค (ค่าเฉลี่ย 2.00) ความรู้ด้านการจัดการระบบฟาร์ม (ค่าเฉลี่ย 1.88) ความรู้ด้านการขยายพันธุ์สัตว์ (ค่าเฉลี่ย 1.88) ความรู้ด้านการตลาด (ค่าเฉลี่ย 1.85) และความรู้ถึงวิธีการเลี้ยง (ค่าเฉลี่ย 1.81) ตามลำดับ (ตารางที่ 14)

3.3 เนื้อหาที่ต้องการฝึกอบรมเรื่องการเลี้ยงโคเนื้อ-โคนม

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการฝึกอบรมเรื่องการเลี้ยงโคเนื้อ-โคนมระดับน้อยในเนื้อหาเกี่ยวกับ ความรู้ด้านโรคระบาดที่สำคัญและวิธีการป้องกันรักษาโรค (ค่าเฉลี่ย 1.62) ความรู้ด้านการขยายพันธุ์สัตว์ (ค่าเฉลี่ย 1.62) ความรู้ด้านการจัดการระบบฟาร์ม (ค่าเฉลี่ย 1.61) ความรู้ถึงวิธีการเลี้ยง (ค่าเฉลี่ย 1.59) และความรู้ด้านการตลาด (ค่าเฉลี่ย 1.58) ตามลำดับ (ตารางที่ 14)

3.4 เนื้อหาที่ต้องการฝึกอบรมเรื่องการเลี้ยงกระบือ

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการฝึกอบรมเรื่องการเลี้ยงกระบือระดับน้อยในเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ด้านโรคระบาดที่สำคัญและวิธีการป้องกันรักษาโรค (ค่าเฉลี่ย 1.65)

ความรู้ด้านการขยายพันธุ์สัตว์ (ค่าเฉลี่ย 1.65) ความรู้ด้านการตลาด (ค่าเฉลี่ย 1.63) ความรู้ถึงวิธีการเลี้ยง (ค่าเฉลี่ย 1.63) และความรู้ด้านการจัดการระบบฟาร์ม (ค่าเฉลี่ย 1.61) ตามลำดับ (ตารางที่ 14)

จากข้อมูลจะเห็นได้ว่าผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการฝึกอบรมเรื่องสูตร และสัตว์ปีกในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากการเลี้ยงสูตร และสัตว์ปีกในครัวเรือนจะเป็นการเลี้ยงเพื่อเป็นรายได้เสริม ซึ่งในอดีตนั้นการเลี้ยงจะใช้อาหารที่เหลือให้กิน แต่ในปัจจุบันมีความสะดวกสบายเนื่องจากมีอาหารสำเร็จรูป โดยในการเลี้ยงสูตรผู้ให้ข้อมูลต้องการฝึกอบรมในเรื่องการเลี้ยง และด้านโรคระบาดและวิธีการป้องกันมากกว่าด้านอื่น เนื่องจากในปัจจุบันในการเลี้ยงจะเน้นในเรื่องสุขภาพมากขึ้น ส่วนเรื่องการเลี้ยงสัตว์ปีก ผู้ให้ข้อมูลต้องการฝึกอบรมเกี่ยวกับโรคระบาดและวิธีป้องกัน ตลอดจนการจัดการระบบฟาร์ม เนื่องจากปัจจุบันมีการระบาดของโรคสัตว์ปีก เช่น ไข้หวัดนก เพราะมีอันตรายถึงตายได้ การที่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการในการเลี้ยงก็จะช่วยลดความเสี่ยงเกี่ยวกับโรคได้มากขึ้น สำหรับการเลี้ยงโคและกระบือผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการฝึกอบรมน้อย เนื่องจากการเลี้ยงโคและกระบือจะต้องใช้พื้นที่ในการเลี้ยงมาก จะต้องมียาอาหารให้กินอย่างพอเพียง เพราะในหน้าแล้งจะไม่มีหญ้าให้กิน และใช้เวลาในการเลี้ยงนาน ยากต่อการจำหน่าย เนื่องจากพื้นที่ของผู้ให้ข้อมูลเป็นพื้นที่ภูเขาและมีป่ามากจึงทำให้ยากต่อการเลี้ยงและการดูแลรักษา เมื่อสัตว์ป่วยหรือเมื่อถึงเวลาที่จะต้องได้รับวัคซีน และเมื่อผู้เลี้ยงปล่อยให้หากินเองตามธรรมชาติ ก็จะสร้างความเสียหายให้แก่ผู้อื่น เนื่องจากไปกินพืชผักของเกษตรกรในพื้นที่ ทำให้มีความต้องการฝึกอบรมด้านการเลี้ยงโคและกระบือค่อนข้างน้อย

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นด้านการเลี้ยงสัตว์

รายการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น	ด้านการเลี้ยงสัตว์		ระดับความต้องการ		ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความต้องการ
	ด้านความต้องการ		มาก	ปานกลาง			
สุกร			56 (43.08)	21 (16.15)	53 (40.77)	2.02	ปานกลาง
สัตว์ปีก			51 (39.24)	20 (15.38)	59 (45.38)	1.94	ปานกลาง
โคเนื้อ-โคนม			33 (25.38)	6 (4.62)	91 (70.00)	1.55	น้อย
กระบือ			32 (24.62)	8 (6.15)	90 (69.23)	1.55	น้อย

หมายเหตุ:	ค่าคะแนนเฉลี่ย	2.34-3.00	หมายถึง	ต้องการมาก
	ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.67-2.33	หมายถึง	ต้องการปานกลาง
	ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.00-1.66	หมายถึง	ต้องการน้อย

ตารางที่ 14 (ต่อ)

รายการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น	ระดับความต้องการ		ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความต้องการ
	มาก	ปานกลาง			
ด้านการเลี้ยงสัตว์					
เนื้อหาการฝึกอบรมเรื่องสุกร					
ความรู้ถึงวิธีการเลี้ยง	54 (41.54)	27 (20.77)	49 (37.69)	2.04 0.89	ปานกลาง
ความรู้ด้านโรคระบาดที่สำคัญและวิธีการป้องกัน					
รักษาโรค	54 (41.54)	20 (15.38)	56 (43.08)	1.98 0.92	ปานกลาง
ความรู้ด้านการตลาด	50 (38.46)	18 (13.85)	62 (47.69)	1.91 0.93	ปานกลาง
ความรู้ด้านการขยายพันธุ์สัตว์	45 (34.62)	24 (18.46)	61 (46.92)	1.88 0.90	ปานกลาง
ความรู้ด้านการจัดการระบบฟาร์ม	46 (35.38)	21 (16.16)	63 (48.46)	1.87 0.91	ปานกลาง

หมายเหตุ:	ค่าคะแนนเฉลี่ย	2.34-3.00	หมายถึง	ต้องการมาก
	ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.67-2.33	หมายถึง	ต้องการปานกลาง
	ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.00-1.66	หมายถึง	ต้องการน้อย

ตารางที่ 14 (ต่อ)

รายการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น		ระดับความต้องการ		ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความต้องการ
ด้านการเลี้ยงสัตว์		มาก	ปานกลาง			
เนื้อหาการฝึกอบรมเรื่องสัตว์ปีก						
ความรู้ด้านโรคระบาดที่สำคัญและวิธีการป้องกันรักษาโรค		55	20	2.00	0.92	ปานกลาง
		(42.31)	(15.38)	(42.31)		
ความรู้ด้านการจัดการระบบฟาร์ม		45	25	1.88	0.89	ปานกลาง
		(34.62)	(19.23)	(46.15)		
ความรู้ด้านการขยายพันธุ์สัตว์		45	25	1.88	0.89	ปานกลาง
		(34.62)	(19.23)	(46.15)		
ความรู้ด้านการตลาด		48	15	1.85	0.93	ปานกลาง
		(36.92)	(11.54)	(51.54)		
ความรู้ถึงวิธีการเลี้ยง		43	19	1.81	0.91	ปานกลาง
		(33.08)	(14.61)	(52.31)		

หมายเหตุ: ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.34-3.00 หมายถึง ต้องการมาก
 ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.67-2.33 หมายถึง ต้องการปานกลาง
 ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.56 หมายถึง ต้องการน้อย

ตารางที่ 14 (ต่อ)

รายการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น	ระดับความต้องการ			ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความต้องการ
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
เนื้อหาการฝึกอบรมเรื่องโรคเนอ-โคนม						
ความรู้ด้านการจัดการระบบฟาร์ม	32 (24.61)	15 (11.54)	83 (63.85)	1.61	0.86	น้อย
ความรู้ด้านโรคระบาดที่สำคัญและวิธีการป้องกัน	34 (26.15)	13 (10.00)	83 (63.85)	1.62	0.87	น้อย
รักษาโรค	33 (25.38)	15 (11.54)	82 (63.08)	1.62	0.87	น้อย
ความรู้ด้านการขยายพันธุ์สัตว์	31 (23.85)	15 (11.54)	84 (64.61)	1.59	0.85	น้อย
ความรู้ถึงวิธีการเลี้ยง	30 (23.08)	15 (11.54)	85 (65.38)	1.58	0.84	น้อย
ความรู้ด้านการตลาด						

หมายเหตุ: ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.34-3.00 หมายถึง ต้องการมาก
 ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.67-2.33 หมายถึง ต้องการปานกลาง
 ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.66 หมายถึง ต้องการน้อย

ตารางที่ 14 (ต่อ)

รายการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น	ระดับความต้องการ			SD	ระดับความต้องการ
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
เนื้อหาการฝึกอบรมเรื่องกระชื้อ					
ความรู้ด้านโรคระบาดที่สำคัญและวิธีการป้องกัน	36	12	82	0.89	น้อย
รักษาโรค	(27.69)	(9.23)	(63.08)		
ความรู้ด้านการขยายพันธุ์สัตว์	36	13	81	0.89	น้อย
	(27.69)	(10.00)	(62.31)		
ความรู้ด้านการตลาด	35	12	83	0.88	น้อย
	(26.92)	(9.23)	(63.85)		
ความรู้ถึงวิธีการเลี้ยง	34	14	82	0.87	น้อย
	(26.15)	(10.77)	(63.08)		
ความรู้ด้านการจัดการระบบฟาร์ม	33	13	84	0.87	น้อย
	(25.38)	(10.00)	(64.62)		

หมายเหตุ:	ค่าคะแนนเฉลี่ย	2.34-3.00	หมายถึง	ต้องการมาก
	ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.67-2.33	หมายถึง	ต้องการปานกลาง
	ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.00-1.66	หมายถึง	ต้องการน้อย

4. ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นด้านประมง

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรม หลักสูตรระยะสั้นด้านประมงในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.35) โดยหัวข้อที่ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการฝึกอบรมในระดับน้อย ได้แก่ การฝึกอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยงปลาน้ำจืด (ค่าเฉลี่ย 1.52) การฝึกอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยงปลาสวยงาม (ค่าเฉลี่ย 1.30) การฝึกอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยงตะพาบน้ำ (ค่าเฉลี่ย 1.29) และการฝึกอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยงกบ (ค่าเฉลี่ย 1.28) ตามลำดับ (ตารางที่ 15)

4.1 เนื้อหาที่ต้องการฝึกอบรมเรื่องการเลี้ยงสัตว์ปลาน้ำจืด

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการฝึกอบรมเรื่องการเลี้ยงปลาน้ำจืดระดับน้อยในเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ถึงวิธีการเลี้ยง (ค่าเฉลี่ย 1.60) ความรู้ด้านโรคระบาดที่สำคัญ และวิธีการป้องกันรักษาโรค (ค่าเฉลี่ย 1.52) ความรู้ด้านการขยายพันธุ์สัตว์ (ค่าเฉลี่ย 1.51) ความรู้ด้านการจัดการระบบฟาร์ม (ค่าเฉลี่ย 1.49) และความรู้ด้านการตลาด (ค่าเฉลี่ย 1.49) ตามลำดับ (ตารางที่ 15)

4.2 เนื้อหาที่ต้องการฝึกอบรมเรื่องการเลี้ยงปลาสวยงาม

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการฝึกอบรมเรื่องการเลี้ยงปลาสวยงามระดับน้อยในเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ด้านการตลาด (ค่าเฉลี่ย 1.34) ความรู้ถึงวิธีการเลี้ยง (ค่าเฉลี่ย 1.32) ความรู้ด้านการขยายพันธุ์สัตว์ (ค่าเฉลี่ย 1.32) ความรู้ด้านการจัดการระบบฟาร์ม (ค่าเฉลี่ย 1.31) และความรู้ด้านโรคระบาดที่สำคัญและวิธีการป้องกันรักษาโรค (ค่าเฉลี่ย 1.31) ตามลำดับ (ตารางที่ 15)

4.3 เนื้อหาที่ต้องการฝึกอบรมเรื่องการเลี้ยงตะพาบน้ำ

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการฝึกอบรมเรื่องการเลี้ยงตะพาบน้ำระดับน้อยในเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ถึงวิธีการเลี้ยง (ค่าเฉลี่ย 1.32) ความรู้ด้านการตลาด (ค่าเฉลี่ย 1.32) ความรู้ด้านโรคระบาดที่สำคัญและวิธีการป้องกันรักษาโรค (ค่าเฉลี่ย 1.31) ความรู้ด้านการจัดการระบบฟาร์ม (ค่าเฉลี่ย 1.30) และ ความรู้ด้านการขยายพันธุ์สัตว์ (ค่าเฉลี่ย 1.28) ตามลำดับ (ตารางที่ 15)

4.4 เนื้อหาที่ต้องการฝึกอบรมเรื่องการเลี้ยงกบ

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการฝึกอบรมเรื่องการเลี้ยงกบระดับน้อยในเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ถึงวิธีการเลี้ยง (ค่าเฉลี่ย 1.45) ความรู้ด้านการจัดการระบบฟาร์ม (ค่าเฉลี่ย 1.45) ความรู้ด้านการตลาด (ค่าเฉลี่ย 1.45) ความรู้ด้านโรคระบาดที่สำคัญและวิธีการ

ป้องกันรักษาโรค (ค่าเฉลี่ย 1.44) และ ความรู้ด้านการขยายพันธุ์สัตว์ (ค่าเฉลี่ย 1.44) ตามลำดับ (ตารางที่ 15)

จากการศึกษา จะเห็นได้ว่าผู้ให้ข้อมูลต้องการฝึกอบรมด้านการประมงในเรื่องในทุกเรื่องในระดับน้อย ทั้งนี้เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบอาชีพทางด้านนี้ และไม่ค่อยมีพื้นที่บ่อในการเลี้ยง เพราะมีพื้นที่เป็นที่อยู่อาศัยและเป็นพื้นที่ภูเขาเหมาะในการปลูกพืช และอาชีพการเกษตรแบบการปลูกพืชนั้นมีการทำมากันอย่างช้านาน ตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ ประกอบกับพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขา มีน้ำน้อย ไม่เป็นที่นิยมเลี้ยง และไม่มีตลาดในการส่งออก ทำให้ความต้องการฝึกอบรมด้านการประมงค่อนข้างน้อย

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามความต้องการบริการวิชาการเพื่อพัฒนาระบบการผลิตพืชไร่และพืชสวน

รายการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกร	ระดับความต้องการ			ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความต้องการ
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
ปลาน้ำจืด	27 (20.77)	14 (10.77)	89 (68.46)	1.52	0.82	น้อย
ปลาสวยงาม	14 (10.77)	11 (8.46)	105 (80.77)	1.30	0.65	น้อย
ตะพาบน้ำ	14 (10.77)	10 (7.69)	106 (81.54)	1.29	0.65	น้อย
กบ	11 (8.46)	15 (11.54)	104 (80.00)	1.28	0.61	น้อย

หมายเหตุ:	ค่าคะแนนเฉลี่ย	2.34-3.00	หมายถึง	ต้องการมาก
	ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.67-2.33	หมายถึง	ต้องการปานกลาง
	ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.00-1.66	หมายถึง	ต้องการน้อย

ตารางที่ 15 (ต่อ)

รายการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นต้นปีงบประมาณ	ระดับความต้องการ			ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความต้องการ
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
เนื้อหาการฝึกอบรมเรื่องป่าน้ำจืด						
ความรู้ถึงวิธีการเลี้ยง	31 (23.85)	16 (12.30)	83 (63.85)	1.60	0.85	น้อย
ความรู้ด้านโรคระบาดที่สำคัญและวิธีการป้องกัน	30 (23.08)	8 (6.15)	92 (70.77)	1.52	0.85	น้อย
รักษาสัตว์น้ำ						
ความรู้ด้านการขยายพันธุ์สัตว์น้ำ	28 (21.54)	10 (7.69)	92 (70.77)	1.51	0.83	น้อย
ความรู้ด้านการจัดการระบบฟาร์ม	26 (20.00)	12 (9.23)	92 (70.77)	1.49	0.81	น้อย
ความรู้ด้านการตลาด	26 (20.00)	12 (9.23)	92 (70.77)	1.49	0.81	น้อย

หมายเหตุ: ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.34-3.00 หมายถึง ต้องการมาก
 ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.67-2.33 หมายถึง ต้องการปานกลาง
 ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.66 หมายถึง ต้องการน้อย

ตารางที่ 15 (ต่อ)

รายการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นด้านประมง	ระดับความต้องการ			ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความต้องการ
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
เนื้อหาการฝึกอบรมเรื่องปลายงูยง						
ความรู้ด้านการตลาด	17 (13.08)	10 (7.69)	103 (79.23)	1.34	0.70	น้อย
ความรู้ถึงวิธีการเลี้ยง	13 (10.00)	15 (11.54)	102 (78.46)	1.32	0.65	น้อย
ความรู้ด้านการขยายพันธุ์สัตว์น้ำ	15 (11.54)	12 (9.23)	103 (79.23)	1.32	0.67	น้อย
ความรู้ด้านการจัดการระบบฟาร์ม	13 (10.00)	14 (10.77)	103 (79.23)	1.31	0.65	น้อย
ความรู้ด้านโรคระบาดที่สำคัญและวิธีการป้องกันรักษาสัตว์น้ำ	14 (10.77)	12 (9.23)	104 (80.00)	1.31	0.66	น้อย

หมายเหตุ:	ค่าคะแนนเฉลี่ย	2.34-3.00	หมายถึง	ต้องการมาก
	ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.67-2.33	หมายถึง	ต้องการปานกลาง
	ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.00-1.66	หมายถึง	ต้องการน้อย

ตารางที่ 15 (ต่อ)

รายการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นด้านประมง	ระดับความต้องการ			ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความต้องการ
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
เพื่อหาการฝึกอบรมเรื่องตะพาบน้ำ						
ความรู้ถึงวิธีการเลี้ยง	14 (10.77)	13 (10.00)	103 (79.23)	1.32	0.66	น้อย
ความรู้ด้านการตลาด	15 (11.54)	11 (8.46)	104 (80.00)	1.32	0.67	น้อย
ความรู้ด้านโรคระบาดที่สำคัญและวิธีการป้องกัน	14 (10.77)	12 (9.23)	104 (80.00)	1.31	0.66	น้อย
รักษาสัตว์น้ำ	14 (10.77)	11 (8.46)	105 (80.77)	1.30	0.65	น้อย
ความรู้ด้านการจัดการระบบฟาร์ม	13 (10.00)	11 (8.46)	106 (81.54)	1.28	0.64	น้อย
ความรู้ด้านการขยายพันธุ์สัตว์น้ำ						

หมายเหตุ: ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.34-3.00 หมายถึง ต้องการมาก
 ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.67-2.33 หมายถึง ต้องการปานกลาง
 ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.66 หมายถึง ต้องการน้อย

ตารางที่ 15 (ต่อ)

รายการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสู่ตระเตรียมงานด้านประมง	ระดับความต้องการ			ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความต้องการ
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
เนื้อหาการฝึกอบรมเรื่อง การรู้ถึงวิธีการเลี้ยง	19 (14.62)	20 (15.38)	91 (70.00)	1.45	0.74	น้อย
ความรู้ด้านการจัดการระบบฟาร์ม	21 (16.15)	17 (13.08)	92 (70.77)	1.45	0.76	น้อย
ความรู้ด้านการตลาด	20 (15.38)	18 (13.85)	92 (70.77)	1.45	0.75	น้อย
ความรู้ด้านโรคระบาดที่สำคัญและวิธีการป้องกัน รักษาสัตว์น้ำ	20 (15.38)	17 (13.08)	93 (71.54)	1.44	0.75	น้อย
ความรู้ด้านการขยายพันธุ์สัตว์น้ำ	20 (15.38)	17 (13.08)	93 (71.54)	1.44	0.75	น้อย

หมายเหตุ: ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.34-3.00 หมายถึง ต้องการมาก
 1.67-2.33 หมายถึง ต้องการปานกลาง
 1.00-1.66 หมายถึง ต้องการน้อย

5. ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรกรม

หลักสูตรระยะสั้นด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรหลักสูตรระยะสั้นด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.70) โดยหัวข้อที่ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการฝึกอบรมในระดับปานกลาง ได้แก่ การฝึกอบรมเกี่ยวกับการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรด้านพืช (ค่าเฉลี่ย 1.80) การฝึกอบรมเกี่ยวกับการหมักดอง (ค่าเฉลี่ย 1.70) และมีความต้องการฝึกอบรมในระดับน้อยเกี่ยวกับเรื่องการฝึกอบรมเกี่ยวกับการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเนื้อสัตว์ (ค่าเฉลี่ย 1.61) ตามลำดับ (ตารางที่ 16)

5.1 เนื้อหาที่ต้องการฝึกอบรมเรื่องการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรด้านพืช

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการฝึกอบรมเรื่องการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรด้านพืชระดับมากในเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ถึงวิธีการทำ (ค่าเฉลี่ย 2.34) และมีความต้องการฝึกอบรมในระดับปานกลางเกี่ยวกับความรู้ด้านเทคนิคในการปรุงแต่งอาหาร (ค่าเฉลี่ย 2.22) และความรู้ด้านการตลาด (ค่าเฉลี่ย 2.22) ตามลำดับ (ตารางที่ 16)

5.2 เนื้อหาที่ต้องการฝึกอบรมเรื่องการหมักดอง

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการฝึกอบรมเรื่องการหมักดองระดับปานกลางในเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ถึงวิธีการทำ (ค่าเฉลี่ย 2.18) ความรู้ด้านเทคนิคในการปรุงแต่งอาหาร (ค่าเฉลี่ย 2.12) และความรู้ด้านการตลาด (ค่าเฉลี่ย 2.09) ตามลำดับ (ตารางที่ 16)

5.3 เนื้อหาที่ต้องการฝึกอบรมเรื่องการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสัตว์

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการฝึกอบรมเรื่องการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสัตว์ระดับปานกลางในเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ถึงวิธีการทำ (ค่าเฉลี่ย 1.74) ความรู้ด้านเทคนิคในการปรุงแต่งอาหาร (ค่าเฉลี่ย 1.58) และมีความต้องการฝึกอบรมในระดับน้อยเกี่ยวกับความรู้ด้านการตลาด (ค่าเฉลี่ย 1.66) ตามลำดับ (ตารางที่ 16)

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นได้ว่าผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการฝึกอบรมเกี่ยวกับการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรด้านพืชและการหมักดองในระดับปานกลาง เนื่องจากผลผลิตทางการเกษตรในบางครั้งก็มีจำนวนมากเกินไป ไม่สามารถจำหน่ายได้ และเมื่อทิ้งไว้นานทำให้พืชผลทางการเกษตรเน่าเสียได้ จึงทำให้ผู้ให้ข้อมูลต้องการฝึกอบรมเพื่อที่จะได้เก็บรักษาผลผลิตไว้รับประทานได้นานๆ และได้รับรสชาติใหม่ๆ จากการรับประทานแบบสดๆ ส่วนความต้องการ

ฝึกรอบมเรื่องการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเนื้อสัตว์ในระดับน้อย เนื่องจากส่วนใหญ่เลี้ยงเพื่อไว้ใช้ในการประกอบอาหารอยู่แล้ว และไม่ได้เลี้ยงในจำนวนมาก จึงทำให้ไม่ได้รับความสนใจ

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำนวนตามความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นด้านการปรับปรุงผลิตภัณฑ์

รายการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น	ระดับความต้องการ		ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความต้องการ
	มาก	ปานกลาง			
การปรับปรุงผลผลิตทางการเกษตรด้านพืช	43 (33.08)	18 (13.84)	69 (53.08)	1.80	ปานกลาง
การหมักถั่ว	38 (29.23)	15 (11.54)	77 (59.23)	1.70	ปานกลาง
การปรับปรุงผลิตภัณฑ์จากเนื้อสัตว์	31 (23.84)	17 (13.08)	82 (63.08)	1.61	น้อย

หมายเหตุ: ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.34-3.00 หมายถึง ต้องการมาก
 1.67-2.33 หมายถึง ต้องการปานกลาง
 1.00-1.66 หมายถึง ต้องการน้อย

ตารางที่ 16 (ต่อ)

รายการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น	ระดับความต้องการ			ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความต้องการ
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
เพื่อการฝึกอบรมเรื่องการผลิตผลทางการเกษตรด้านพืช						
ความรู้วิธีการทำ	79	16	35	2.34	0.88	มาก
	(60.77)	(12.31)	(26.92)			
ความรู้ด้านเทคนิคในการปรุงแต่งรสชาติอาหาร	69	21	40	2.22	0.89	ปานกลาง
	(53.08)	(16.15)	(30.77)			
ความรู้ด้านการตลาด	72	15	43	2.22	0.92	ปานกลาง
	(55.38)	(11.54)	(33.08)			

หมายเหตุ: ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.34-3.00 หมายถึง ต้องการมาก
 ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.67-2.33 หมายถึง ต้องการปานกลาง
 ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.66 หมายถึง ต้องการน้อย

ตารางที่ 16 (ต่อ)

รายการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น		ระดับความต้องการ			SD	ระดับความต้องการ
ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์		มาก	ปานกลาง	น้อย		
เนื้อหาการฝึกอบรมเรื่องการทำหมักดิน						
ความรู้วิธีการทำ		68	18	44	0.91	ปานกลาง
		(52.30)	(13.85)	(33.85)		
ความรู้ด้านเทคนิคในการปรุงแต่งรสชาติอาหาร		63	20	47	0.92	ปานกลาง
		(48.46)	(15.38)	(36.16)		
ความรู้ด้านการตลาด		63	16	51	0.94	ปานกลาง
		(48.46)	(12.31)	(39.23)		

หมายเหตุ:	ค่าคะแนนเฉลี่ย	2.34-3.00	หมายถึง	ต้องการมาก
	ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.67-2.33	หมายถึง	ต้องการปานกลาง
	ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.00-1.66	หมายถึง	ต้องการน้อย

ตารางที่ 16 (ต่อ)

รายการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น		ระดับความต้องการ		ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความต้องการ
ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์		มาก	ปานกลาง			
เนื้อหาการฝึกอบรมเรื่องการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสัตว์						
ความรู้วิธีการทำ	38 (29.24)	20 (15.38)	72 (55.38)	1.74	0.89	ปานกลาง
ความรู้ด้านเทคนิคในการปรุงแต่งรสอาหาร	35 (26.92)	18 (13.85)	77 (59.23)	1.68	0.87	ปานกลาง
ความรู้ด้านการตลาด	35 (26.92)	16 (12.31)	79 (60.77)	1.66	0.88	น้อย

หมายเหตุ:	ค่าคะแนนเฉลี่ย	2.34-3.00	หมายถึง	ต้องการมาก
	ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.67-2.33	หมายถึง	ต้องการปานกลาง
	ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.00-1.66	หมายถึง	ต้องการน้อย

สถานที่ที่ต้องการให้จัดฝึกอบรม

จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 90.00) ต้องการให้มีการจัดฝึกอบรมในหมู่บ้าน รองลงมาร้อยละ 8.46 ต้องการให้มีการจัดฝึกอบรมในสถานที่ฝึกอบรมของหน่วยงานราชการ และร้อยละ 1.54 ต้องการให้มีการจัดฝึกอบรมที่ใดก็ได้ (ตารางที่ 17)

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ต้องการให้มีการจัดการฝึกอบรมในหมู่บ้าน ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลระบุว่ามีความสะดวกในการเดินทาง และยังสามารถใช้พื้นที่ในหมู่บ้านจริงในการปฏิบัติ และประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เนื่องจากถ้ามาฝึกอบรมนอกสถานที่ทำให้เสียทั้งเวลาและเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก จึงมีความต้องการให้มีการฝึกอบรมในพื้นที่มากกว่า

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามสถานที่ที่ต้องการให้จัดฝึกอบรม

สถานที่ที่ต้องการให้จัดฝึกอบรม	จำนวน	ร้อยละ
ในหมู่บ้าน	117	90.00
สถานที่ฝึกอบรมของหน่วยงานราชการ	11	8.46
อื่น ๆ (สถานที่ใดก็ได้)	2	1.54
รวม	130	100.00

ระยะเวลาที่ต้องการฝึกอบรม

จากตารางที่ 18 แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลต้องการฝึกอบรมเป็นระยะเวลาเฉลี่ยประมาณ 3 วัน โดยมีผู้ให้ข้อมูลต้องการระยะเวลาในการฝึกอบรมน้อยที่สุดคือ 1 วัน และมากที่สุดคือ 7 วัน ($SD = 1.62$) โดยผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 53.08) ต้องการฝึกอบเป็นระยะเวลา 3 วัน รองลงมาร้อยละ 19.23 ต้องการฝึกอบรม 4 วันและมากกว่า ร้อยละ 17.69 ต้องการฝึกอบรมเป็นระยะเวลา 2 วัน มีเพียงประมาณร้อยละ 10.00 เท่านั้น ที่ต้องการฝึกอบรมเป็นระยะเวลา 1 วัน

จากการศึกษาแสดงให้เห็นผู้ให้ข้อมูลต้องการฝึกอบรมเป็นระยะเวลา 3 วัน ทั้งนี้เนื่องจากการฝึกอบรมในเรื่องต่าง ๆ มีการอบรมทั้งในรูปแบบบรรยาย และการปฏิบัติจริง ซึ่งเวลา 3 วัน จึงเป็นเวลาที่เหมาะสม ไม่มากและน้อยจนเกินไป และไม่ทำให้เกษตรกรเบื่อหน่าย

ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามระยะเวลาที่ต้องการฝึกอบรม

ระยะเวลาที่ต้องการฝึกอบรม (วัน)	จำนวน	ร้อยละ
1	13	10.00
2	23	17.69
3	69	53.08
4 และมากกว่า	25	19.23
รวม	130	100.00
$\bar{X} = 3.21$ $SD = 1.62$ $Min-Max = 1-7$		

เดือนที่ต้องการฝึกอบรม

จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 37.69) ต้องการให้ฝึกอบรมในช่วงเดือนธันวาคม รองลงมาร้อยละ 36.92 ต้องการให้ฝึกอบรมในช่วงเดือนมกราคมถึงเมษายน ร้อยละ 18.47 ต้องการให้ฝึกอบรมในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงพฤศจิกายน และร้อยละ 6.92 ไม่ระบุช่วงเวลาที่ต้องการฝึกอบรม (ตารางที่ 19)

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ต้องการให้มีการฝึกอบรมในช่วงเดือนธันวาคมถึงเดือนเมษายน ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลระบุว่าในช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่ว่าง เนื่องจากเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตรเรียบร้อยแล้ว

ตารางที่ 19 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามเดือนที่ต้องการฝึกอบรม

เดือนที่ต้องการฝึกอบรม	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ระบุ	9	6.92
มกราคม	9	6.92
กุมภาพันธ์	12	9.23
มีนาคม	13	10.00
เมษายน	14	10.77
พฤษภาคม	1	0.77
กรกฎาคม	5	3.85
สิงหาคม	4	3.08
กันยายน	8	6.15
ตุลาคม	2	1.54
พฤศจิกายน	4	3.08
ธันวาคม	49	37.69
รวม	130	100.00

รูปแบบการฝึกอบรมที่ต้องการ

จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 97.69) ต้องการให้ฝึกอบรมในรูปแบบบรรยายและปฏิบัติ รองลงมาร้อยละ 1.54 ต้องการให้ฝึกอบรมรูปแบบปฏิบัติอย่างเดียว และร้อยละ 0.77 ต้องการให้ฝึกอบรมในรูปแบบบรรยายอย่างเดียว (ตารางที่ 20)

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ต้องการฝึกอบรมในรูปแบบการบรรยายและการปฏิบัติ ทั้งนี้เนื่องจากจะเป็นการได้รับความรู้ต่าง ๆ ได้ ครบถ้วน และสามารถรู้ขั้นตอนในการดำเนินงานโดยการปฏิบัติจริง และสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

ตารางที่ 20 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามรูปแบบการฝึกอบรมที่ต้องการ

รูปแบบการฝึกอบรมที่ต้องการ	จำนวน	ร้อยละ
บรรยายและปฏิบัติ	127	97.69
ปฏิบัติอย่างเดียว	2	1.54
บรรยายอย่างเดียว	1	0.77
รวม	130	100.00

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

(SUMMARY, IMPLICATIONS AND RECOMMENDATIONS)

สรุปผลการวิจัย

(Summary)

การวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาถึงความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรระยะสั้นของเกษตรกรบ้านสามโก้ อำเภอฟราวน จังหวัดเชียงใหม่ผลการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้

สถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีอายุเฉลี่ยประมาณ 39 ปี มีอายุน้อยที่สุดคือ 17 ปี และมากที่สุดคือ 71 ปี ส่วนใหญ่ ไม่ได้รับการศึกษาภาคบังคับ มีสถานภาพสมรส มีสมาชิกภายในครอบครัวเฉลี่ยประมาณ 4 คน โดยมีสมาชิกภายในครอบครัวน้อยที่สุดคือ 1 คน และมากที่สุดคือ 9 คน มีลักษณะการถือครองเป็นของตนเอง มีพื้นที่ถือครองทำการเกษตรเฉลี่ยประมาณ 21 ไร่ โดยมีพื้นที่ถือครองทำการเกษตรน้อยที่สุดคือ 1 ไร่ และมากที่สุดคือ 60 ไร่ มีรายได้จากภาคการเกษตรเฉลี่ยประมาณ 25,713 บาทต่อปี มีรายได้จากภาคการเกษตรน้อยที่สุด 3,000 บาทต่อปี และมากที่สุด 150,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกพืช และไม่เคยได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพทางการเกษตร สำหรับผู้ให้ข้อมูลที่เคยได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพทางการเกษตรจำนวน 1 ครั้ง เป็นระยะเวลา 1 วัน

ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรหลักสูตรระยะสั้น

ผลการวิจัยความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรหลักสูตรระยะสั้นในด้านต่าง ๆ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ในระดับปานกลาง ในด้านพืชไร่ พืชสวน การเลี้ยงสัตว์ และด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.18, 2.15, 1.77 และ 1.70 ตามลำดับ ส่วนการฝึกอบรมด้านการประมง ผู้ให้ข้อมูลระบุความต้องการฝึกอบรมในระดับน้อย โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 1.35 เท่านั้น

การจัดฝึกอบรมได้พบว่า เกษตรกรผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 96.00 ต้องการให้จัดการฝึกอบรมในหมู่บ้าน โดยร้อยละ 53.08 ต้องการให้มีระยะเวลาการจัดการฝึกอบรม 3 วัน โดยส่วนมาก (ร้อยละ 37.69) ต้องการให้จัดอบรมในช่วงเดือนธันวาคม เนื่องจากเป็นช่วงที่เสร็จจากการเก็บเกี่ยวแล้ว โดยใช้วิธีบรรยายและปฏิบัติรวมกัน

อภิปรายผลการวิจัย

(Implications)

จากผลการวิจัย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ไม่ได้รับการศึกษาภาคบังคับ เนื่องจากเป็นพื้นที่ห่างไกลในเมืองและอยู่บนภูเขาซึ่งเดินทางลำบาก ส่วนใหญ่มีฐานะยากจน และคนในพื้นที่เป็นชาวไทยภูเขาทั้งหมด ส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพทางด้านการเกษตรเลย (ร้อยละ 80.77) จึงเป็นผลทำให้เกษตรกรไม่มีความรู้ความเข้าใจในการทำการเกษตรที่ถูกต้องและเทคนิคใหม่ๆ ในการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งเป็นผลทำให้เกษตรกรมีความรู้ในด้านการปรับปรุงผลผลิตทางการเกษตรอย่างจำกัด และจากผลการวิจัย พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่ในการทำการเกษตรมาก แต่รายได้ที่ได้รับน้อย จึงทำให้เห็นได้ว่าเกษตรกรมีประสิทธิภาพในการผลิตต่ำ ฉะนั้นการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรกรมหลักสูตรระยะสั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่เกษตรกรควรจะได้รับ เพื่อให้เกษตรกรได้มีความรู้ความเข้าใจในการทำการเกษตรและสามารถขยายผลผลิตทางด้านการเกษตร เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตของเกษตรกร และเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว ทำให้เกษตรกรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และเป็นการเปลี่ยนทัศนคติของเกษตรกรให้ตระหนักว่า ความรู้เป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับใช้ในการประกอบอาชีพในยุคปัจจุบัน เพื่อที่จะให้เกษตรกรได้เฝ้าหาความรู้เพื่อนำมาปรับปรุงในการประกอบอาชีพครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรกรมหลักสูตรระยะสั้นของเกษตรกรในด้านต่างๆ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการฝึกอบรมในระดับปานกลาง ด้านพืชไร่ พืชสวน การเลี้ยงสัตว์ และการแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์ ตามลำดับ เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นภูเขาสูงเหมาะแก่การทำการเกษตรกรรมด้านพืช เช่น การปลูกข้าว ข้าวโพด และถั่วเหลือง ซึ่งเกษตรกรได้มีการปลูกในพื้นที่อยู่แล้ว และได้ปลูกกันมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ จนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นวิถีชีวิตที่ปฏิบัติสืบต่อเนื่องกันมาและได้มีการถ่ายทอดสืบต่อกันไปเรื่อย ๆ และเป็นการปลูกเพื่อใช้ในการบริโภค หากมีผลผลิตเหลือจากการบริโภคก็จะนำไปจำหน่ายเป็นการนำรายได้มาใช้จ่ายภายในครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับอุดมศักดิ์ คำมูล (2537: 75-78) ได้วิจัยเรื่องความต้องการฝึกอบรม

วิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นของเกษตรกรในจังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีความสนใจพืชไร่ คือ ข้าว ถั่วเหลือง หอม กระเทียม และถั่วลิสง โดยเรื่องที่น่าสนใจได้แก่ การคัดและเก็บเมล็ดพันธุ์ เทคนิคในการเพิ่มผลผลิตข้าว การป้องกันกำจัดโรคและแมลง เป็นต้น และเนื่องจากพื้นที่เป็นภูเขาสูง สภาพภูมิอากาศในฤดูหนาวก็เหมาะแก่การปลูกพืชตามฤดูกาลเป็นอย่างมาก เนื่องจากในช่วงนั้นมีอากาศเย็นมาก จึงทำให้มีผลผลิตที่ดี และสามารถจำหน่ายได้ในราคาที่สูง ประกอบกับพื้นที่อยู่ในบริเวณความรับผิดชอบของโครงการหลวง จึงทำให้ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตในการปลูกพืช และมีตลาดรองรับ ซึ่งเกษตรกรนิยมปลูกไม้ผลและพืชผักตามสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมกับพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับบุญธรรม บุญยืน (2534: 31-43) ได้วิจัยเรื่องความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น ของจังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรในจังหวัดลำพูนมีระดับความต้องการฝึกอบรมด้านไม้ผลเรื่องลำไย และมะม่วงมาก เนื่องจากเกษตรกรในพื้นที่มีการทำการเกษตรทางด้านพืชสวนประเภทลำไยและมะม่วงมาก

และในส่วนของการวิจัยความต้องการฝึกอบรมด้านการประมงพบว่า อยู่ในระดับที่น้อย เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นภูเขาสูง มีพื้นที่ลาดชันไม่เหมาะสมในการจับปลา มีน้ำในปริมาณที่น้อย สภาพอากาศไม่เอื้ออำนวย ซึ่งอุณหภูมิในฤดูร้อนก็จะสูงมากและ อุณหภูมิในฤดูหนาวก็จะต่ำมาก และในการทำการประมงมีต้นทุนสูง จึงทำให้เกษตรกรไม่สามารถประกอบอาชีพทางด้านนี้ได้ เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีฐานะยากจนตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จึงทำให้การประกอบอาชีพการเกษตรทางด้านพืชนั้นเป็นอาชีพที่ก่อให้เกิดรายได้มากกว่าอาชีพอื่น ๆ และสภาพโดยรวมของสภาพแวดล้อม ตลอดจนวัฒนธรรมต่าง ๆ ของคนในพื้นที่ไม่ค่อยมีการยอมรับการเปลี่ยนแปลง จึงทำให้เกษตรกรส่วนใหญ่มีความสนใจในการปลูกพืชมากกว่า จึงทำให้เกษตรกรไม่มีความสนใจในการฝึกอบรมด้านการประมง

จากผลการวิจัยสถานที่ในการฝึกอบรมพบว่า ผู้ให้ข้อมูลต้องการให้มีการจัดฝึกอบรมในหมู่บ้าน ในช่วงเดือนธันวาคม ทั้งนี้เนื่องจากการฝึกอบรมในหมู่บ้านเกษตรกรมีความสะดวกในการเดินทาง ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก และสามารถปฏิบัติได้ในสถานที่จริง และช่วงเดือนที่ผู้ให้ข้อมูลต้องการให้มีการจัดฝึกอบรมเป็นช่วงเดือนธันวาคมเนื่องจากเป็นช่วงที่ว่างจากการทำงาน เพราะเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตรแล้ว และระยะเวลาที่ต้องการฝึกอบรมประมาณ 3 วัน เนื่องจากถ้าใช้เวลาสั้นเกินไปจะทำให้เกษตรกรมีความเบื่อหน่าย และทำให้เสียเวลาในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับ เสนอ สังคมาศ (2521: 47) สรุปลักษณะของหลักสูตรที่ได้จะใช้อบรมกลุ่มเกษตรกรควรจัดให้เหมาะสมกับฤดูกาล และระยะเวลาที่เกษตรกรสามารถเข้ารับการฝึกอบรมได้

ข้อเสนอแนะ (Recommendations)

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่องความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้นของเกษตรกรบ้านสามโก้ อำเภอฟัว จังหวัดเชียงใหม่ ครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงระดับความต้องการของเกษตรกรเพื่อประโยชน์ในการวางแผน การจัดการและดำเนินการฝึกอบรม ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานทั้งภาครัฐบาล และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้โครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น มีการดำเนินการฝึกอบรมให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ไม่ได้รับการศึกษา ดังนั้นส่วนราชการที่มีความเกี่ยวข้องทางการศึกษา จึงควรเล็งเห็นความสำคัญในเรื่องของการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนในพื้นที่ ซึ่งควรจะมีการสร้างโรงเรียนให้อยู่ในพื้นที่ พร้อมทั้งสนับสนุนงบประมาณในด้านอุปกรณ์การเรียน เนื่องจากเกษตรกรในพื้นที่ส่วนใหญ่มีฐานะยากจน

2. จากผลการวิจัย พบว่าในด้านการฝึกอบรมเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมเลย และมีพื้นฐานการศึกษาที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ ตามที่ได้กล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้ที่ดำเนินการจะต้องใช้ความสามารถ ความชำนาญ ถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตรที่เหมาะสม เช่น อาจจะนำเสนอเป็นรูปภาพมากกว่าการบรรยายด้วยตัวหนังสือ เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้รับการศึกษา จึงไม่สามารถที่จะอ่านหนังสือได้และเกษตรกรอาจจะรับรู้ในเรื่องต่าง ๆ ได้ช้า

ฉะนั้นภาษาหรือวิธีการอธิบายขั้นตอนต่าง ๆ ควรจะเป็นภาษาที่ง่ายต่อการฟัง ควรจะมีการสาธิตวิธีการแบบทำจริงเพื่อให้เกษตรกรได้เข้าใจ และเพื่อเป็นการสร้างทักษะให้เกษตรกรได้รับความรู้โดยตรง

3. จากผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรในพื้นที่ที่มีความต้องการฝึกอบรมในด้านพืชซึ่งเป็นอาชีพหลักที่เกษตรกรทำกันมาช้านาน และเป็นอาชีพที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับการฝึกอบรม ตลอดจนเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ควรมีการดำเนินการจัดฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้นให้ตรงกับความต้องการของเกษตรกรให้มากที่สุด

4. ในการจัดฝึกอบรมควรมีการจัดฝึกอบรมในพื้นที่ของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อที่จะสามารถให้เจ้าหน้าที่อธิบายและสาธิตวิธีการต่าง ๆ ในสถานที่จริงของเกษตรกรเอง และควร

ฝึกอบรมในช่วงเดือนธันวาคม เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับเกษตรกร เนื่องจากเป็นช่วงที่เกษตรกรว่างจากการทำการเกษตรมากที่สุด

5. ระยะเวลาในการฝึกอบรมไม่ควรนานเกินไป โดยใช้ระยะเวลาในการฝึกอบรมประมาณ 3 วัน เนื่องจากถ้าใช้เวลานานเกินไปเกษตรกรอาจเกิดการเบื่อหน่าย และไม่อยากที่จะฝึกอบรมในครั้งต่อไป เพราะคิดว่าการฝึกอบรมเป็นเรื่องที่น่าเบื่อ

6. ก่อนการฝึกอบรม ควรจะมีการดำเนินงานประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ที่จะทำการฝึกอบรมกับเกษตรกร โดยให้ผู้นำหมู่บ้านเป็นสื่อกลางในการประสาน

7. หลังจากการมีการฝึกอบรมเรียบร้อยแล้ว เจ้าหน้าที่ควรมีการติดตามผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ ตลอดจนแนะนำวิธีการเพาะปลูกที่ถูกต้อง

8. ควรจะมีแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเกษตรภายในหมู่บ้าน เช่น ศาลาที่พักที่อ่านหนังสือพิมพ์ ซึ่งมีข่าวสารเกี่ยวกับการเกษตร การคิดโปสเตอร์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการเกษตร

9. ควรจะมีการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร และมีเกษตรกรอาสาประจำหมู่บ้าน เพื่อที่จะนำข่าวสารของทางราชการมาบอกต่อแก่สมาชิก และเป็นคนช่วยประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับเกษตรกรในพื้นที่

10. ควรให้เกษตรกรได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกกิจกรรมที่เจ้าหน้าที่ได้เข้าไปส่งเสริมหรือเข้าไปช่วยเหลือในการให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาถึงความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรระยะสั้นของเกษตรกรบ้านสามโก้ อำเภอฟráว จังหวัดเชียงใหม่ เท่านั้น ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรระยะสั้นของเกษตรกรบ้านสามโก้ อำเภอฟráว จังหวัดเชียงใหม่ ตลอดจนมีการศึกษาด้านอื่น ๆ ด้วย เช่น การนำความรู้ที่ได้รับการฝึกอบรมนั้นไปใช้ประโยชน์ได้มากน้อยเพียงใด และมีปัญหาอุปสรรคมากน้อยเพียงใด

2. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาถึงความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรระยะสั้นของเกษตรกรในพื้นที่อื่น ๆ ด้วย เนื่องจากในแต่ละพื้นที่เกษตรกรจะมีศักยภาพในด้านต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน เพื่อที่จะทำให้ได้รับข้อมูลมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม
(BIOGRAPHY)

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2520. คู่มือวิชาการส่งเสริมการเกษตร ระดับอำเภอโครงการปรับปรุงระบบส่งเสริมการเกษตรของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: งานเอกสารคำแนะนำ, กองเกษตรสัมพันธ์.

_____. 2547. การจัดทำข้อมูลสถิติเพื่อการพัฒนา อบต. พ.ศ. 2547 ภายใต้โครงการจัดทำระบบข้อมูลสถิติระดับท้องถิ่น. เชียงใหม่: สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่.

กุลธนา ธนาพงศธร. 2530. เอกสารการสอบชุดวิชาการพัฒนาบุคลากรสาขาวิชาวิทยาการการจัดการ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

เกษม จริณโท. 2529. วิทยาการทางการส่งเสริมและปัญหาชนบท. เอกสารการฝึกอบรมศูนย์ส่งเสริมและฝึกอบรมการเกษตรแห่งชาติ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน.

โกวิท วรพิพัฒน์. 2526. ความต้องการพื้นฐานของการเรียนคู่มืออบรมผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ. กรุงเทพมหานคร: กองการศึกษาผู้ใหญ่, กรมสามัญศึกษา.

เข้มทอง ทักษิณารัศมี. 2524. การสำรวจความต้องการความรู้ทางการเกษตรของเกษตรกรในตำบลคอนข่อย อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม. รวมบทคัดย่อวิทยานิพนธ์, กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จรินทร์ เทศวานิช. 2525. วิเคราะห์การขยายตัวของรายได้ทางสาขาเกษตรที่เกิดจากความก้าวหน้าทางวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: รายงานการวิจัยภาควิชาเศรษฐศาสตร์, คณะสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางเขน.

ชุมพล รินคำ. 2531. รายงานประเมินผลโครงการฝึกอบรมการทำเชื้อและการเพาะเห็ด “รุ่นที่ 23”. เชียงใหม่: ฝ่ายฝึกอบรม สำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการการเกษตร, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

ดำรง ชำนาญรบ. 2528. ความต้องการของประชาชนในการเข้ารับการศึกษา
เกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นของวิทยาลัยเกษตรกรรมราชบุรี. รวมบทคัดย่อ
วิทยานิพนธ์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ธรรมบุญ ศิริพันธ์. 2530. ปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์ต่อการแสดงบทบาท ในการสื่อสารของ
เกษตรกรตำบลในจังหวัดพัทลุง. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สถาบันเทคโนโลยีการเกษตร
แม่โจ้.

เทพ พงษ์พานิช. 2527. หลักการส่งเสริมการเกษตร. เชียงใหม่: ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร
คณะธุรกิจการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

ทำนอง สิงคาลวนิช. 2516. เกษตรทัศน์. กรุงเทพมหานคร: รวมมิตรไทย

นำชัย ทนุผล. 2529. การสนองตอบของประชาชนที่มีต่อโครงการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น. เชียงใหม่:
สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

บุญทัน ดอกไธสง และ ธเนศ ต่วนชะเอม. 2529. กระบวนการและวิธีการพัฒนาจิตใจเพื่อพัฒนา
สังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: รัชดา 84 แมเนจเม้นท์.

บุญธรรม บุญยีน. 2534. ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นของเกษตรกร
จังหวัดลำพูน. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

บุญสม วราเอกศิริ. 2535. ส่งเสริมการเกษตร: หลักและวิธีการ. เชียงใหม่: ภาควิชาส่งเสริม
การเกษตร, คณะธุรกิจการเกษตร, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

ปัญญา หิรัญรัมย์. 2529. ความรู้พื้นฐานการศึกษาเกษตร. กรุงเทพมหานคร: อักษรสัมพันธ์.

พรณี ชูทัย. 2528. จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักทดลอง
ทางการศึกษาและจิตวิทยา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543. **วิธีการวิจัยพฤติกรรมและสังคมศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: สำนัก
ทดลองทางการศึกษาและจิตวิทยา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พงษ์ศักดิ์ อังกะสิทธิ์. 2527. **การส่งเสริมเกษตรที่สูง**. เชียงใหม่: ภาควิชาส่งเสริมและเผยแพร่
การเกษตร, คณะเกษตรศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พิเชษฐ์ อินทรภูมิ. 2533. **ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมตามการรับรู้ของสมาชิก
สหกรณ์การเกษตรจังหวัดสกลนคร**. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบัน
เทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

รัตนา พุ่มไพโรสาล. 2528. **หลักการจัดการและบริหารการศึกษานอกโรงเรียน**. กรุงเทพมหานคร:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมชัย ศรีสุทธิยากร. 2535. **การบริหารและการพัฒนาองค์การ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร:
สุโขทัยธรรมาธิราช.

สมบูรณ์ ศาลยาชีวิน. 2526. **จิตวิทยาเพื่อการศึกษาผู้ใหญ่**. เชียงใหม่: ลานนาการพิมพ์.

สำนักงานสถิติจังหวัดเชียงใหม่. 2546. **รายงานผลเบื้องต้นสำมะโนการเกษตร พ.ศ. 2546 จังหวัด
เชียงใหม่**. เชียงใหม่: ศูนย์ราชการจังหวัดเชียงใหม่.

สุรพล จันทราปัดย์. 2523. **หลักการและวิธีการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพ**. เอกสารประกอบการ
ฝึกอบรมหลักสูตรการบริหารงานส่งเสริมและพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร: สำนัก
ส่งเสริมและฝึกอบรม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เสนอ สังคมาศ. 2521. **เสนอหลักสูตรอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นตามความ
ต้องการของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในอำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง**. กรุงเทพมหานคร:
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

โสภา ชูพิบูลย์. 2528. **การศึกษานอกระบบโรงเรียน**. กรุงเทพมหานคร: อักษรสยามการพิมพ์.

อุดมศักดิ์ คำมูล. 2537. ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นในจังหวัด
เชียงราย. เชียงราย: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้

อำนาจ ศิลวัตร. 2521. การฝึกอบรมวิชาชีพภาคฤดูร้อนสำหรับประชาชน. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
รายงานประกอบการศึกษาวิชาหลักและวิธีดำเนินการส่งเสริม. (สส.321).
กรุงเทพมหานคร: (โรเนียว).

Atherton, J.C. 1975. "Include Adult Education in the Annual Program". *Agricultural
Education Magazine*. 47(7): 159-166.

Staton. T.F. 1960. *How to Instruct Successfully*. New York: McGraw-Hill Book
Company.

Thanupon, Sunila. 1986. *Extension and Client's System Perception of Training of Rice
Farmer in Chiangmai Province, Thailand*. Phillippins: Ph.D. Dissertation, Central
Luzon State University.

Yamane, Taro. 1973. *Statistics: An Introductory Analysis*. New York: Harper & Row.
Publishers.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง

ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นของเกษตรกร
บ้านสามลี อำเภอฟัว จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้สัมภาษณ์.....

บ้านเลขที่..... บ้านสามลี หมู่ที่ 11 ตำบลแม่แวน อำเภอฟัว จังหวัดเชียงใหม่

วันที่.....เดือน..... พ.ศ. 2548

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะบุคลิกภาพส่วนตัวกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของ
เกษตรกร (โปรดกาเครื่องหมาย / ลงในข้อที่มีวงเล็บและเติมข้อความหรือ
ตัวเลขในข้อที่มีช่องว่าง)

1. อายุ.....ปี (ถ้าเกิน 6 เดือน คิดเป็น 1 ปี ถ้าไม่เกิน 6 เดือน ไม่นับ)
2. จบการศึกษาสูงสุด.....
3. สถานภาพสมรส
 - () โสด
 - () สมรส
 - () หย่าร้าง
 - () คู่สมรสเสียชีวิต
4. สมาชิกในครัวเรือน คน
5. สภาพถือครองที่ดินของท่านเป็นอย่างไร
 - () เป็นของตัวเอง
 - () เช่า
 - () อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
6. ท่านมีพื้นที่ถือครองเพื่อทำการเกษตรทั้งหมดไร่งาน
7. รายได้ครอบครัวจากการทำการเกษตรในรอบปีที่ผ่านม.....บาท

8. ท่านมีอาชีพเกษตรกรรมในด้านใด

() ด้านพืช

() ด้านสัตว์

() ด้านประมง

() ด้านแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร

9. ในรอบปีที่ผ่านมา ท่านเคยได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหรือไม่

() เคย (ให้ตอบข้อ 10 – 11)

() ไม่เคย (ไม่ต้องตอบข้อ 10 – 11)

10. ท่านเคยได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพทางการเกษตรในด้านใดบ้าง

1.

2.

3.

4.

11. ท่านเคยได้รับการฝึกอบรมจำนวน.....ครั้ง ๆ ละ.....วัน

ตอนที่ 2 ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น

คำชี้แจง ข้อความในรายการต่อไปนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้นของเกษตรกร ให้กาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างต่อท้ายแต่ละข้อความตามความคิดเห็นของท่านว่าต้องการมาก ต้องการปานกลาง ต้องการน้อย

รายการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น	ต้องการ มาก (3)	ต้องการ ปานกลาง (2)	ต้องการ น้อย (1)	หมายเหตุ
การฝึกอบรมด้านพืช พืชไร่ 1. ท่านต้องการฝึกอบรมพืชไร่ต่อไปนี้เพียงใด - ข้าว - ข้าวโพด - ถั่วเหลือง - อื่น ๆ (โปรดระบุ) เนื้อหาการฝึกอบรมเรื่องข้าว 2. ความรู้ถึงวิธีการเพาะปลูก 3. ความรู้ด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืช 4. ความรู้ด้านการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว 5. ความรู้ด้านการตลาด				
เนื้อหาการฝึกอบรมเรื่องข้าวโพด 6. ความรู้ถึงวิธีการเพาะปลูก 7. ความรู้ด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืช 8. ความรู้ด้านการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว 9. ความรู้ด้านการตลาด				

รายการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น	ต้องการ มาก (3)	ต้องการ ปานกลาง (2)	ต้องการ น้อย (1)	หมายเหตุ
เนื้อหาการฝึกอบรมเรื่องถั่วเหลือง 10. ความรู้ถึงวิธีการเพาะปลูก 11. ความรู้ด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืช 12. ความรู้ด้านการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว 13. ความรู้ด้านการตลาด				
เนื้อหาการฝึกอบรมเรื่องอื่นๆ..... 14. ความรู้ถึงวิธีการเพาะปลูก 15. ความรู้ด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืช 16. ความรู้ด้านการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว 17. ความรู้ด้านการตลาด				
พืชสวน 18. ท่านต้องการฝึกอบรมพืชสวนต่อไปนี้เพียงใด - ไม้ผล () - พืชผัก () - ไม้ดอกไม้ประดับ () - ชาจีน - กาแฟ - อื่น ๆ (โปรดระบุ) 				
เนื้อหาการฝึกอบรมเรื่องไม้ผล 19 ความรู้ถึงวิธีการเพาะปลูก 20. ความรู้ด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืช 21. ความรู้ด้านการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว 22. ความรู้ด้านการตลาด				

รายการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น	ต้องการ มาก (3)	ต้องการ ปานกลาง (2)	ต้องการ น้อย (1)	หมายเหตุ
เนื้อหาการฝึกอบรมเรื่องพืชผัก 23. ความรู้ถึงวิธีการเพาะปลูก 24. ความรู้ด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืช 25. ความรู้ด้านการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว 26. ความรู้ด้านการตลาด				
เนื้อหาการฝึกอบรมเรื่องไม้ดอกไม้ประดับ 27. ความรู้ถึงวิธีการเพาะปลูก 28. ความรู้ด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืช 29. ความรู้ด้านการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว 30. ความรู้ด้านการตลาด				
เนื้อหาการฝึกอบรมเรื่องอื่นๆ..... 31. ความรู้ถึงวิธีการเพาะปลูก 32. ความรู้ด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืช 33. ความรู้ด้านการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว 34. ความรู้ด้านการตลาด				
การฝึกอบรมด้านการเลี้ยงสัตว์ 35. ท่านต้องการฝึกอบรมด้านสัตว์ต่อไปนี้เพียงใด - สุกร - สัตว์ปีก - โคเนื้อ – โคนม - กระบือ - อื่น ๆ (โปรดระบุ) 				
เนื้อหาการฝึกอบรมเรื่องสุกร 36. ความรู้ถึงวิธีการเลี้ยง				

รายการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น	ต้องการ มาก (3)	ต้องการ ปานกลาง (2)	ต้องการ น้อย (1)	หมายเหตุ
37. ความรู้ด้านการจัดการระบบฟาร์ม 38. ความรู้ด้านโรคระบาดที่สำคัญและวิธีการป้องกัน รักษาสัตว์ 39. ความรู้ด้านการขยายพันธุ์สัตว์ 40. ความรู้ด้านการตลาด เนื้อหาการฝึกอบรมเรื่องสัตว์ปีก 41. ความรู้ถึงวิธีการเลี้ยง 42. ความรู้ด้านการจัดการระบบฟาร์ม 43. ความรู้ด้านโรคระบาดที่สำคัญและวิธีการป้องกัน รักษาสัตว์ 44. ความรู้ด้านการขยายพันธุ์สัตว์ 45. ความรู้ด้านการตลาด เนื้อหาการฝึกอบรมเรื่องโคเนื้อ - โคนม 46. ความรู้ถึงวิธีการเลี้ยง 47. ความรู้ด้านการจัดการระบบฟาร์ม 48. ความรู้ด้านโรคระบาดที่สำคัญและวิธีการป้องกัน รักษาสัตว์ 49. ความรู้ด้านการขยายพันธุ์สัตว์ 50. ความรู้ด้านการตลาด เนื้อหาการฝึกอบรมเรื่องกระบือ 51. ความรู้ถึงวิธีการเลี้ยง 52. ความรู้ด้านการจัดการระบบฟาร์ม 53. ความรู้ด้านโรคระบาดที่สำคัญและวิธีการป้องกัน 54. รักษาสัตว์ 55. ความรู้ด้านการขยายพันธุ์สัตว์ 56. ความรู้ด้านการตลาด				

รายการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น	ต้องการ มาก (3)	ต้องการ ปานกลาง (2)	ต้องการ น้อย (1)	หมายเหตุ
เนื้อหาการฝึกอบรมเรื่องอื่นๆ..... 57. ความรู้ถึงวิธีการเลี้ยง 58. ความรู้ด้านการจัดการระบบฟาร์ม 59. ความรู้ด้านโรคระบาดที่สำคัญและวิธีการป้องกัน รักษาสัตว์ 60. ความรู้ด้านการขยายพันธุ์สัตว์ 61. ความรู้ด้านการตลาด การฝึกอบรมด้านประมง 62. ท่านต้องการฝึกอบรมด้านประมงต่อไปนี้เพียงใด - ปลาน้ำจืด - ปลาสวยงาม - กบ - ตะพาบน้ำ - อื่น ๆ (โปรดระบุ) เนื้อหาการฝึกอบรมเรื่องปลาน้ำจืด 63. ความรู้ถึงวิธีการเลี้ยง 64. ความรู้ด้านการจัดการระบบฟาร์ม 65 ความรู้ด้านโรคระบาดที่สำคัญและวิธีการป้องกัน รักษาสัตว์น้ำ 66 ความรู้ด้านการขยายพันธุ์สัตว์น้ำ 67 ความรู้ด้านการตลาด				

รายการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น	ต้องการ มาก (3)	ต้องการ ปานกลาง (2)	ต้องการ น้อย (1)	หมายเหตุ
เนื้อหาการฝึกอบรมเรื่องปลาช่อน 68. ความรู้ถึงวิธีการเลี้ยง 69. ความรู้ด้านการจัดการระบบฟาร์ม 70. ความรู้ด้านศัตรูโรคระบาดที่สำคัญและวิธีการป้องกันรักษาสัตว์น้ำ 71. ความรู้ด้านการขยายพันธุ์สัตว์น้ำ 72. ความรู้ด้านการตลาด เนื้อหาการฝึกอบรมเรื่องกบ 73. ความรู้ถึงวิธีการเลี้ยง 74. ความรู้ด้านการจัดการระบบฟาร์ม 75. ความรู้ด้านศัตรูโรคระบาดที่สำคัญและวิธีการป้องกันรักษาสัตว์น้ำ 76. ความรู้ด้านการขยายพันธุ์สัตว์น้ำ 77. ความรู้ด้านการตลาด เนื้อหาการฝึกอบรมเรื่องตะพาบน้ำ 78. ความรู้ถึงวิธีการเลี้ยง 79. ความรู้ด้านการจัดการระบบฟาร์ม 80. ความรู้ด้านโรคระบาดที่สำคัญและวิธีการป้องกันรักษาสัตว์น้ำ 81. ความรู้ด้านการขยายพันธุ์สัตว์น้ำ 82. ความรู้ด้านการตลาด การฝึกอบรมด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ 83. ท่านต้องการฝึกอบรมด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ต่อไปนี้เพียงใด - การแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรด้านพืช - การหมักดอง - การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสัตว์				

รายการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น	ต้องการ มาก (3)	ต้องการ ปานกลาง (2)	ต้องการ น้อย (1)	หมายเหตุ
- อื่น ๆ (โปรดระบุ)				
เนื้อหาการฝึกอบรมการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร ด้านพืช				
84. ความรู้ถึงวิธีการทำ				
85. ความรู้ด้านเทคนิคในการปรุงแต่งรสอาหาร				
86. ความรู้ด้านการตลาด				
เนื้อหาการฝึกอบรมเรื่องการหมักดอง				
87. ความรู้ถึงวิธีการทำ				
88. ความรู้ด้านเทคนิคในการปรุงแต่งรสอาหาร				
89. ความรู้ด้านการตลาด				
เนื้อหาการฝึกอบรมเรื่องการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสัตว์				
90. ความรู้ถึงวิธีการทำ				
91. ความรู้ด้านเทคนิคในการปรุงแต่งรสอาหาร				
92. ความรู้ด้านการตลาด				
เนื้อหาการฝึกอบรมเรื่องอื่นๆ.....				
93. ความรู้ถึงวิธีการทำ				
94. ความรู้ด้านเทคนิคในการปรุงแต่งรสอาหาร				
95. ความรู้ด้านการตลาด				

ข้อเสนอแนะการจัดฝึกอบรม

96. ท่านต้องการสถานที่ที่ใดไหนใช้ในการฝึกอบรม

☐ ในหมู่บ้าน☐ สถานที่ฝึกอบรมของหน่วยงานราชการ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

97. ท่านต้องการระยะเวลาในการฝึกอบรมจำนวน.....วัน

98. ท่านต้องการฝึกอบรมในเดือน.....

99. ท่านต้องการรูปแบบฝึกอบรมแบบใด

☐ บรรยายอย่างเดียว☐ ปฏิบัติอย่างเดียว☐ บรรยายและปฏิบัติ

ภาคผนวก ข
ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อสกุล: นางสาวชिरดา ทิพย์อุบล

วัน เดือน ปี เกิด: 23 ธันวาคม พ.ศ. 2522

จังหวัดที่เกิด: เชียงใหม่

วุฒิการศึกษา: พ.ศ. 2537 มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดาราวิทยาลัย
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

พ.ศ. 2540 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสารภีพิทยาคม
อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

พ.ศ. 2542 อนุปริญาสูตวบาล สถาบันราชภัฏเชียงใหม่
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

พ.ศ. 2545 ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาการผลิตสุกร
คณะผลิตกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ประวัติการทำงาน: พ.ศ. 2547 นักวิทยาศาสตร์ กลุ่มวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์
เนื้อสัตว์เชียงใหม่ สพท. กรมปศุสัตว์